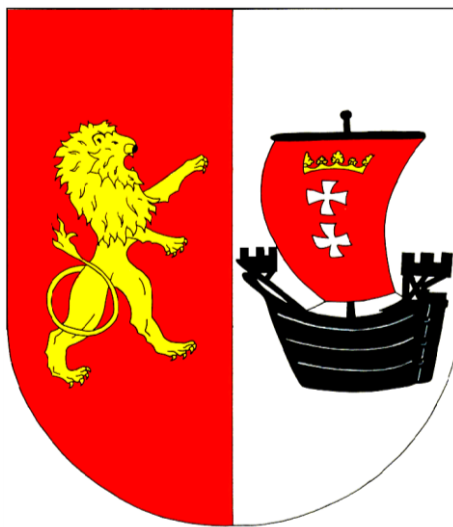

Załącznik
do Uchwały Nr XI/ 78 /2007
Rady Powiatu Gdańskiego
z dnia 24 sierpnia 2007 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

w Powiecie Gdańskim na lata 2007 - 2013

Pruszcz Gdański, 2007

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Charakterystyka Powiatu Gdańskiego	6
3. Diagnoza stanu społecznego Powiatu Gdańskiego	10
- procesy demograficzne	
- ubóstwo	
- niewydolność wychowawcza	
- zastępcze formy opieki nad dzieckiem	
- przemoc w rodzinie	
- uzależnienia	
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym- bezdomność, osoby opuszczające zakłady karne	
- bezrobocie	
- sytuacja osób starszych	
- sytuacja osób niepełnosprawnych	
- aktywność społeczna	
4. Realizatorzy polityki społecznej Powiatu Gdańskiego.....	68
5. Analiza SWOT.....	77
6. Misja, priorytety, cele i działania.....	81
7. Wdrożenie , monitorowanie i ewaluacja strategii	109

1. Wprowadzenie

Realizacja polityki społecznej, która przejawia się w postępie społecznym i dążeniu do zaspokajania potrzeb wszystkich mieszkańców regionu jest jednym z zadań samorządu powiatu.

Dynamiczne uwarunkowania stawiają przed samorządem Powiatu Gdańskiego nowe zadania z zakresu polityki społecznej. Występujące istotne problemy społeczne decydują o tym, że władze samorządowe oraz inne instytucje na poziomie regionalnym i lokalnym stają przed koniecznością długofalowego podejścia do ich rozwiązywania. Dlatego też celowe jest podejście strategiczne do tych zagadnień. Zintegrowane rozwiązywanie problemów sfery społecznej zaprezentowane w strategii pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań, w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk i pobudzania aktywności społecznej.

Potrzeba opracowania strategii w zakresie polityki społecznej wynika z konieczności zaplanowania skoordynowanych działań, które w określonej przestrzeni, czasie i sytuacji społeczno-gospodarczej, przy uwzględnieniu środków, jakie będą do dyspozycji, a także możliwych do uruchomienia regionalnych zasobów, wywołają oczekiwane efekty. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, strategia polityki społecznej ma się przyczyniać do poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu Gdańskiego. Strategia powinna dać odpowiedź na pytanie jak - uwzględniając bieżącą sytuację społeczną i problemy oraz aktualne uwarunkowania zewnętrzne - optymalnie wykorzystać wszystkie istniejące szanse na rzecz intensyfikacji postępu społecznego.

Celem strategii powiatowej w zakresie polityki społecznej jest zaplanowanie i realizowanie w praktyce wyznaczonych założeń rozwiązywania ważnych problemów społecznych w naszym regionie. Należy to rozumieć jako cele strategiczne i szczegółowe zmierzające do osiągnięcia misji wyznaczonej przez Samorząd Powiatu Gdańskiego w dziedzinie polityki społecznej. Dzięki strategii będą jasno sprecyzowane priorytety oraz założenia polityki społecznej w regionie.

Strategia powstała na bazie istniejących systemów wsparcia oraz jest spójna ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku, Strategią Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013, Strategią Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013, Narodową Strategią Integracji Społecznej,

Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki (projekt), Narodową Strategia Spójności 2007 – 2013”.

Dzięki strategii będzie możliwe zaplanowanie rozwoju różnych obszarów polityki społecznej i racjonalne podejmowanie działań na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców naszego regionu. Inaczej mówiąc niniejsza strategia wskazuje priorytety i wspólny kierunek działań dla wszystkich podmiotów (samorządów terytorialnych, instytucji, placówek, organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych) działających w obszarze polityki społecznej.

Obszar strategii powiatowej w zakresie polityki społecznej określa ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (*Dz. U. Nr 64, poz.593 z 2004 z późn. zm.*) w art. 19ust.1. oraz ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Zgodnie z powyższymi dokumentami powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym z zakresu: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, kultury i ochrony dóbr kultury, kultury fizycznej i turystyki, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony i zapobiegania klęskom żywiołowym, przeciwdziałania bezrobociu oraz do aktywizacji lokalnego rynku pracy, promocji powiatu, utrzymania powiatowych urządzeń użyteczności publicznej, a także współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zakres i typ kompetencji przypisanych samorządowi powiatowemu ma daleko idące konsekwencje dla systemu polityki społecznej, a zwłaszcza systemu organizacyjnego szeroko rozumianej pomocy społecznej. Szczegółowe zadania, za które w tej sferze ponosi odpowiedzialność samorząd powiatowy precyzuje przede wszystkim ustawa o pomocy społecznej oraz – w odniesieniu do osób niepełnosprawnych – ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Można wskazać trzy grupy zadań określające miejsce i rolę samorządu powiatowego w systemie pomocy społecznej. Tak, więc powiat, poprzez działające w jego ramach, powiatowego centrum pomocy rodzinie odpowiada za:

- prowadzenie szeregu specjalistycznych usług dla różnych kategorii potrzebujących; są to m.in.: stacjonarne usługi opiekuńcze, interwencja kryzysowa, informacja o prawach i uprawnieniach, pomoc uchodźcom, usługi z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

- opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej: rekrutuje, prowadzi i wspiera rodziny zastępcze; organizuje i prowadzi placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze; wspiera w usamodzielnieniu wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczych i wychowawczych,
- wspiera kadry gminnych ośrodków pomocy społecznej poprzez szkolenie oraz doradztwo metodyczne.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Gdańskiego sporządzona została w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Pruszczu Gdańskim oraz ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu, danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowej Komendy Policji w Pruszczu Gdańskim, Urzędu Statystycznego w Gdańsku, instytucji i organizacji współpracujących z Centrum.

2. Charakterystyka Powiatu Gdańskiego

Powiat Gdański – ziemski jest położony w centralnej części Województwa Pomorskiego. Od północy graniczy bezpośrednio z aglomeracją trójmiejską, od zachodu z Pojezierzem Kaszubskim (Powiat Kartuski i Kościerski), z regionem Kociewia (Powiat Tczewski i Starogardzki) od południa, a od zachodu z terenem Żuław Wiślanych. W skład powiatu wchodzi :

Gmina Cedry Wielkie

Gmina Kolbudy Górne

Miasto Pruszcz Gdański

Gmina Pruszcz Gdański

Gmina Przywidz

Gmina Pszczółki

Gmina Suchy Dąb

Gmina Trąbki Wielkie

Powiat Gdański zajmuje bardzo zróżnicowany pod względem warunków naturalnych teren. Po stronie zachodniej rozciąga się Wyżyna Gdańska, położona na skraju Pojezierza Kaszubskiego wchodzącego w skład Pojezierza Pomorskiego, gdzie dominują łagodne tereny morenowe z niewielkimi wzgórzami, położonymi w dolinach jeziorami i lasami, a rzeka Radunia i jej liczne dopływy tworzą malownicze przełomy i zakola.

Część wschodnia powiatu to Żuławy Gdańskie, leżące w dorzeczu Martwej Wisły i wchodzące w skład większego obszaru Żuław Wiślanych. Na terenach tych prowadzona jest intensywna produkcja rolna.

Powierzchnia powiatu liczy 793 km², ponad 67% stanowią użytki rolne, lasy porastają 17,5% obszaru.

Powierzchnia gmin wchodzących w skład Powiatu Gdańskiego:

Gmina	Powierzchnia w km²
Cedry Wielkie	124,28
Kolbudy Górne	82,8
Miasto Pruszcz Gdański	16,47
Pruszcz Gdański	142,56
Przywidz	129,62
Pszczółki	49,84
Suchy Dąb	84,98
Trąbki Wielkie	162,62

Na terenie Powiatu Gdańskiego w roku 2006 prowadziło działalność **8 937** podmiotów gospodarczych. Na koniec 2006 roku zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z sektora publicznego było **243**. Najwięcej przedsiębiorstw z sektora publicznego znajduje się w mieście Pruszcz Gdański (113), gminie Pruszcz Gdański (41). Bardzo podobnie wygląda sytuacja w sektorze prywatnym: miasto Pruszcz Gdański (3 224), gmina Pruszcz Gdański (1 978). Analizując rozkład przedsiębiorstw według szczególnych form prawnych w Powiecie Gdańskim, każdorazowo pierwszą pozycję zajmują Miasto Pruszcz Gdański a drugą gmina Pruszcz Gdański Łączna zarejestrowana ilość podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego – 8 694.

Z punktu widzenia formy prawnej przedsiębiorstwa, udział spółek handlowych wynosi **675**, w tym z udziałem kapitału zagranicznego 132, udział spółek cywilnych wynosi **550**, a udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosi **7 037** w całym powiecie.

Na terenie Powiatu Gdańskiego jest zarejestrowanych **12** fundacji, z czego **6** z siedzibą w mieście Pruszcz Gdański. Stowarzyszeń mających zarejestrowaną swoją działalność na

teren Powiatu Gdańskiego w roku 2006 było **126**, najwięcej na terenie miasta Pruszcz Gdański **37** i gminy Kolbudy **23**. Tylko **2** stowarzyszenia są zarejestrowane z siedzibą w gminie Suchy Dąb.

Analiza rozmieszczenia podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON została przedstawiona w poniższej tabeli.

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE
W REJESTRZE REGON (STAN NA DZIEŃ 31.12.2006 R)**

WYSZCZE - GÓLNIENIE	OGÓLEM	SEKTOR		Z LICZBY OGÓLEM						
		PUBLICZNY	PRYWATNY	SPÓLKI HANDLOWE		SPÓLKI CYWILNE	SPÓLDZI-ELNIE	FUNDACJE	STOWARZY-SZENIA I ORGANIZACJE SPOLECZNE	OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPO- DARCZĄ
				RAZEM	W TYM Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANI-CZNEGO					
Powiat Gdański	8 937	243	8 694	675	132	550	44	12	126	7 037
Gmina Cedry Wielkie	425	17	408	23	7	20	5	1	6	343
Gmina Kolbudy	1 224	21	1 203	85	15	51	7	1	23	999
Miasto Pruszcz Gdański	3 337	113	3 224	334	63	234	14	6	37	2 504
Gmina Pruszcz Gdański	2 019	41	1 978	163	37	166	5	3	20	1 563
Gmina Przywidz	412	12	400	9	1	11	3	-	10	360
Gmina Pszczółki	712	11	701	36	6	44	3	-	10	590
Gmina Suchy Dąb	235	12	223	8	1	8	2	-	2	198
Gmina Trąbki Wielkie	573	16	557	17	2	16	5	1	18	480

Źródło: GUS

3. Diagnoza stanu społecznego Powiatu Gdańskiego

- procesy demograficzne

W ostatnim czasie obserwuje się w Polsce zmianę wzorców tworzenia rodzin, postaw i zachowań prokreacyjnych. Postępuje proces wydłużania się życia ludzkiego, a na skutek malejącej dzietności starzenie się społeczeństwa ulega przyspieszeniu. Charakter tych przemian świadczy o zaawansowanym już procesie transformacji demograficznej.

Struktura demograficzna ludności i analiza rozwoju zaludnienia w przeszłości, teraźniejszości i przyszłości stanowi podstawę budowy prognozy potrzeb społecznych, na których opierać się będzie polityka rozwoju powiatu i poszczególnych gmin. Procesy demograficzne decydują o skali ich rozwoju, dynamice oraz o skali potrzeb w sferze rynku pracy, mieszkań i całej grupy inwestycji demograficznych, jak przedszkola, szkoły, opieka społeczna itp.

Liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia Powiatu Gdańskiego w poszczególnych gminach stan na dzień 30.06.2006.

Gmina	Liczba mieszkańców	w tym mężczyzn	w tym kobiet	Ludność na 1 km²
Cedry Wielkie	6 156	3 045	3 111	50
Kolbudy Górne	12 042	5 905	6 137	146
Miasto Pruszcz Gdański	23 986	11 493	12 493	1 457
Pruszcz Gdański	16 992	8 505	8 487	119
Przywidz	5 151	2 676	2 475	40
Pszczółki	7 912	3 871	4 041	159
Suchy Dąb	3 832	1 988	1 844	46
Trąbki Wielkie	9 495	4 787	4 708	59
Powiat Gdański	85 566	42 270	43 296	108

Źródło – GUS „Ludność, stan i struktura w przekroju terytorialnym stan na dzień 30.06.2006

Z przedstawionych danych wynika, iż po za miastem Pruszcz Gdański najbardziej zaludnioną gminą są Pszczółki (159 osób/km²) a najmniej gmina Przywidz (40 osób / km²)

W celu planowania jakichkolwiek działań w zakresie szkolnictwa, profilaktyki niezbędna jest znajomość wielkości poszczególnych grup wiekowych, do których adresowane jest konkretne działanie.

Gmina	Liczba dzieci i młodzieży stan na dzień 30.06.2006			
	0-4 lat	5-9 lat	10-14 lat	15-19 lat
Cedry Wielkie	345	398	492	592
Kolbudy Górne	679	830	898	923
Miasto Pruszcz Gdański	1200	1296	1334	1733
Pruszcz Gdański	964	1070	1292	1403
Przywidz	313	338	426	457
Pszczółki	460	545	605	659
Suchy Dąb	208	221	334	358
Trąbki Wielkie	597	652	819	896
Powiat Gdański	4766	5350	6200	7021

Źródło – GUS „Ludność, stan i struktura w przekroju terytorialnym stan na dzień 30.06.2006

Znajomość wielkości poszczególnych grup wiekowych w poszczególnych gminach pozwoli na precyzyjne zaplanowanie rozwoju szkolnictwa, kierunków działań profilaktycznych, dydaktycznych skierowanych do dzieci z konkretnych klas.

Edukacyjne grupy wiekowe w poszczególnych gminach na dzień 30.06.2006 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Gmina	0-6 lat	7-12lat	13-15 lat	16-18 lat	19 – 24 lat
Cedry Wielkie	490	538	314	327	695
Kolbudy Górne	1035	992	577	548	1177
Miasto Pruszcz Gdański	1758	1470	959	1010	2378
Pruszcz Gdański	1379	1395	811	864	1778
Przywidz	437	470	262	273	565
Pszczółki	649	693	405	388	892
Suchy Dąb	297	326	208	214	499
Trąbki Wielkie	856	872	521	529	1107
Powiat Gdański	6901	6756	4057	4153	9091

Źródło – GUS „Ludność, stan i struktura w przekroju terytorialnym stan na dzień 30.06.2006

Mobilność mieszkańców poszczególnych gmin wpływa między innymi z wielkości grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią **65,31** % ogólnej liczby mieszkańców Powiatu Gdańskiego, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym -**10,78** %.

Wielkość poszczególnych grup wiekowych w gminach na dzień 30.06.2006 przedstawiono w poniżej tabeli .

Gmina	Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjnych	
	Mężczyźni 18 -64 lata	Kobiety 18 -59lat	Mężczyźni 65 lat i więcej	Kobiety 60 lat i więcej
Cedry Wielkie	2053	1903	189	454
Kolbudy Górne	4032	4007	359	672
Miasto Pruszcz Gdański	7953	8031	1058	2091
Pruszcz Gdański	5769	5379	551	1139
Przywidz	1788	1497	184	331
Pszczółki	2607	2518	244	534
Suchy Dąb	1323	1113	145	280
Trąbki Wielkie	3140	2773	323	667
Powiat Gdański	28665	27221	3053	6168

Źródło – GUS „Ludność, stan i struktura w przekroju terytorialnym stan na dzień 30.06.2006

Duże rozproszenie danych dotyczących poszczególnych obszarów życia współczesnej rodziny nie pozwala jednoznacznie określić jej kondycji. Najbardziej znane są warunki życia dotyczące rodzin dysfunkcyjnych co nie pozwala na określenie pełnego obrazu rodziny z Powiatu Gdańskiego, nie mniej jednak umożliwiają poznanie obszarów problemowych.

W dokumencie Strategii Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013 za najważniejsze negatywne trendy występujące wśród współczesnych polskich rodzin wymienia się:

- **brak bezpieczeństwa ekonomicznego**, spowodowana trudną sytuacją na rynku pracy, niskim poziomem zarobków, niemożności nabycia i utrzymania mieszkania, wysokie koszty edukacji dzieci;

- **wzrost niedostosowania społecznego i przestępczości dzieci i młodzieży** , jako efekt przemocy fizycznej w rodzinie, nadużywanie alkoholu przez członków rodziny, osłabienie więzi rodzinnych , rozpad małżeństw;

- **wzrost demoralizacji wśród młodzieży** – spowodowane głównie brakiem ze strony przepracowanych rodziców należytego nadzoru nad dziećmi, wzrost zainteresowania ze strony młodzieży eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi;

- **brak dostatecznej infrastruktury** –zapewniającej zaspokojenie przez osoby młode ich potrzeb kulturalnych i sportowych.

- ubóstwo

Obecnie nie ma w pełni dopracowanych i powszechnie akceptowanych metod pomiaru ubóstwa. Nie ma „twardych” statystyk tego problemu. W materiałach Głównego Urzędu Statystycznego można znaleźć kilka wskaźników, które dają bardzo różne szacunki rozmiarów ubóstwa, a jeśli sięgnąć do publikacji organizacji międzynarodowych np. Banku Światowego UNDP lub Unii Europejskiej to szacunków można znaleźć jeszcze więcej. Najczęściej używanymi w Polsce wskaźnikami są:

- **Minimum egzystencji** - koszyk dóbr, niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. W Polsce minimum egzystencji, zwane też „minimum biologicznym”, szacowane jest od 1995 r. przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.
- **Ustawowa granica ubóstwa** - zwana progiem interwencji socjalnej. Wysokość tego progu zbliżona jest do kryterium minimum egzystencji. Ustawowa granica ubóstwa, czyli granica wyznaczana kwotami, od których przysługuje pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej .

W 2006 roku dla osoby gospodarującej samotnie było to 461 zł (od 1.10.2006 - 477 zł,) dla osoby w rodzinie- 316 zł (od 1.10.2006r. - 351 zł) na jedną osobę.

- **Minimum socjalne** – wskaźnik określający koszty utrzymania gospodarstw domowych na podstawie „koszyka dóbr” służących do zaspokojenia potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie. Przyjęte składniki koszyka wystarczają nie tylko dla podtrzymania życia, lecz dla posiadania i wychowania dzieci, a także dla utrzymania minimum więzi społecznych. Do pierwszej grupy składników zaliczają się wydatki na mieszkanie, żywność, odzież, obuwie, ochronę zdrowia i higienę; do

drugiej grupy: koszty komunikacji i łączności (np. dojazdy do pracy), wydatki na kształcenie i wychowanie dzieci, na kontakty rodzinne i towarzyskie oraz skromne uczestnictwo w kulturze. Jest to więc, model zaspokajania potrzeb na poziomie „minimalnego dobrobytu”. Minimum socjalne nazywane jest też „granica wydatków gospodarstw domowych, mierzącą godziwy poziom życia”.

Pomoc z powodu ubóstwa jest zadaniem własnym gminy, w roku 2006 z różnych form wsparcia skorzystało **8 328** osób w rodzinie, co stanowi **9,7%** wszystkich mieszkańców Powiatu Gdańskiego.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w poszczególnych gminach w przekroju 2004 – 2006 rok.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu ubóstwa					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	299	1 324	203	894	316	936
Kolbudy Górne	215	847	235	852	211	796
Miasto Pruszcz Gdański	330	1 042	347	1 025	219	792
Pruszcz Gdański	358	1 408	437	1 584	412	1 429
Przywidz	318	1 369	303	1 255	355	1 453
Pszczółki	132	585	166	660	157	611
Suchy Dąb	131	653	123	591	123	573
Trąbki Wielkie	406	1 486	319	1 371	417	1 738
Powiat Gdański	2 189	8 714	2 133	8 232	2 210	8 328

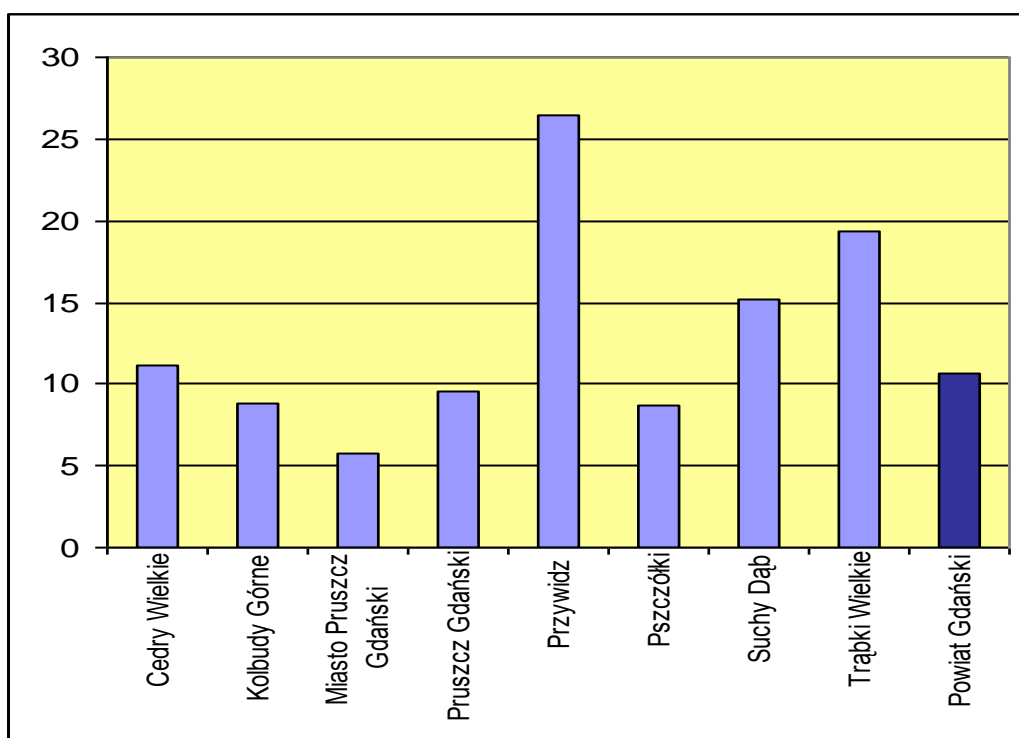
Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

Nie zawsze ubóstwo jest jedynym powodem objęcia rodziny, czy też osoby samotnej pomocą, w bardzo wielu przypadkach w jednej rodzinie występuje kilka powodów dla których niezbędne jest wsparcie. Poniżej przedstawiono ogólną liczbę osób, którym udzielono pomocy zarówno w formie finansowej, rzeczowej, posiłku dla dzieci, jak i pracy socjalnej.

Gmina	Liczba osób i rodzin objętych z różnych powodów pomocą przez OPS w 2006 roku		
	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Cedry Wielkie	355	184	688
Kolbudy Górne	602	297	1 035
Miasto Pruszcz Gdański	837	477	1 357
Pruszcz Gdański	678	432	1 609
Przywidz	956	348	1 358
Pszczółki	347	190	690
Suchy Dąb	258	128	584
Trąbki Wielkie	935	432	1 843
Łącznie Powiat Gdański	4 968	2 488	9 164

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

Dla lepszego zobrazowania problemu konieczności wsparcia mieszkańców Powiatu Gdańskiego, poniżej przedstawiono udział procentowy osób objętych pomocą ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach w roku 2006 stosunku do ogólnej liczby ich mieszkańców.

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

W całym Powiecie Gdańskim pomocą ośrodków pomocy społecznej jest objętych 10,70% mieszkańców. Największy odsetek osób objętych wsparciem mieszka w gminie Przywidz (26, 36%) oraz w gminie Trąbki Wielkie (19,41%). Najmniej procentowo objętych pomocą są mieszkańcy Pruszcza Gdańskiego (5,65%), gminy Kolbudy (8,59%) oraz gminy Pszczółki (8,72%).

Ośrodki pomocy społecznej oferują różne formy wsparcia, które są kierowane do całej rodziny lub jej poszczególnych członków.

Najlepszą formą wsparcia dzieci, wychowujących się w trudnych warunkach materialnych jest objęcie ich dożywianiem w szkole.

Dożywianie w szkole jest niezwykle ważne zarówno dla zdrowia dziecka, jak i procesu jego edukacji. Uczeń głodny nie może się skoncentrować, jest mniej sprawny fizycznie, a nieracjonalne odżywianie i brak płynów mają trwałe wpływy na stan jego zdrowia. Objęcie dzieci dożywianiem w szkole jest najbardziej skuteczną formą pomocy, gdyż jest ono skierowane bezpośrednio do dziecka.

Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę dzieci objętych w 2006 roku pomocą w formie posiłku w poszczególnych gminach.

Gmina	Pomoc w postaci posiłku dla dzieci w roku 2006			
	Liczba dzieci, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń (posiłków)
Cedry Wielkie	188	78	470	28 925
Kolbudy Górne	264	124	618	33 816
Miasto Pruszcz Gdański	406	220	894	50 495
Pruszcz Gdański	461	243	1 152	68 116
Przywidz	424	194	987	59 706
Pszczółki	181	112	513	21 782
Suchy Dąb	178	81	463	25 567
Trąbki Wielkie	667	253	1 387	84 789
Łącznie Powiat Gdański	2 769	1 305	6 484	373 196

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

- niewydolność wychowawcza

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest jedną z wielu przyczyn obejmowania pomocą rodzin przez ośrodki pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono liczbę osób objętych wsparciem z tego powodu w poszczególnych gminach w przekroju 2004- 2006 roku.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z bezradności w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	141	918	102	537	92	546
Kolbudy Górne	67	325	78	338	82	395
Miasto Pruszcz Gdański	163	617	135	525	119	444
Pruszcz Gdański	294	1 214	394	1 454	369	1 262
Przywidz	197	1 023	320	1 192	358	1 254
Pszczółki	135	652	72	377	67	346
Suchy Dąb	83	460	70	422	75	425
Trąbki Wielkie	232	1 083	153	667	65	312
Łącznie Powiat Gdański	1 312	6 292	1 330	5 212	1 227	4 984

Zródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

Znaczącą część klientów OPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym

ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodków pomocy społecznej, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny -klienci ośrodków odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

Liczbę osób objętych wsparciem przez Ośrodki Pomocy Społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w roku 2006 z podziałem na rodziny niepełne i wielodzietne przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z bezradności w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2006 roku			
	Rodziny niepełne		Rodziny wielodzietne	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	24	107	68	439
Kolbudy Górne	43	138	37	252
Miasto Pruszcz Gdański	54	184	18	98
Pruszcz Gdański	87	273	67	425
Przywidz	44	164	65	496
Pszczółki	31	100	36	246
Suchy Dąb	19	88	42	296
Trąbki Wielkie	50	214	17	110
Łącznie Powiat Gdański	352	1 268	350	2 362

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

Pomoc ośrodka pomocy społecznej nie ogranicza się tylko do wypłat zasiłków czy też pomocy rzeczowej bardzo ważnym elementem w pracy socjalnej z rodziną niewydolną wychowawczo jest objęcie dzieci i młodzieży wsparciem poprzez zajęcia w świetlicach socjoterapeutycznych lub realizujących program opiekuńczo wychowawczy. Prowadzenie tych świetlic najczęściej wynika z realizacji Gminnych Programów Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę dzieci i młodzieży uczestniczących w 2006 roku w zajęciach pozaszkolnych z podziałem na poszczególne gminy o rodzaje świetlic.

Gmina	Świetlice działające na terenie gmin					
	Świetlica realizująca program socjoterapeutyczny			Świetlica realizująca program opiekuńczo - wychowawczy		
	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach	w tym dzieci z rodzin alkoholowych	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach	w tym dzieci z rodzin alkoholowych
Cedry Wielkie	0	0	0	3	78	12
Kolbudy Górne	0	0	0	6	103	65
Miasto Pruszcz Gdański	1	97	97	0	0	0
Pruszcz Gdański	15	230	190	0	0	0
Przywidz	0	0	0	2	85	60
Pszczółki	1	40	20	0	0	0
Suchy Dąb	0	0	0	2	37	16
Trąbki Wielkie	3	150	150	0	0	0

Źródło: Pomorski Urząd Marszałkowski – sprawozdanie PARPA-G1

- zastępcze formy opieki nad dzieckiem

Występowanie wyuczonej bezradności jest związane z takimi współczesnymi problemami społecznymi, jak bieda, bezrobocie i przemoc w rodzinie. Społeczne i indywidualne konsekwencje wyuczonej bezradności można łagodzić odpowiednimi oddziaływaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi, które powinny być stosowane w wychowaniu, oraz – bezpośrednio i pośrednio – w pracy socjalnej.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Smutnym i znamionym jest fakt, iż obecnie sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między członkami

rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem.

Dzieci i młodzież, którym rodzice biologiczni nie mogą, z różnych przyczyn, zapewnić należytej opieki i warunków do odpowiedniego rozwoju i wychowania obejmowane są całkowitą opieką w różnych formach. Od kilku lat można zauważyć wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo i zwiększoną liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo –wychowawczych. Ich sytuacja prawna (rodzice najczęściej mają ograniczone lub zawieszono prawa rodzicielskie) a także wiek dzieci często uniemożliwiają podjęcie decyzji o ich przysposobieniu.

Dzieci pozbawione opieki są umieszczane w rodzinach zastępczych . W zależności od sytuacji rodzinnej dziecka jest ono umieszczane w rodzinie zastępczej spokrewnionej lub niespokrewnionej.

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na przestrzeni 2004 – 2006 roku.

Rodziny zastępcze	2004		2005		2006	
	Liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodziny zastępcze - ogółem	109	168	110	196	93	202
w tym - spokrewnione	73	94	69	92	65	90
- niespokrewnione	31	55	40	92	22	66
- zawodowe niespokrewnione	5	19	1	12	6	46
w tym - wielodzietne	0	0	1	12	4	38
- specjalistyczne	0	0	0	0	1	2
- o charakterze pogotowia rodzinnego	5	19	0	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Na terenie Powiatu Gdańskiego w roku 2006 przebywało w rodzinach zastępczych **44** dzieci pochodzących z innych powiatów, na podstawie zawartych porozumień, powiat pochodzenia dziecka ponosił koszty jego utrzymania.

Liczba wychowanków z innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Gdańskiego (stan na dzień 31.12.2006):

- miasto Gdańsk - 18 dzieci;
- miasto Sopot - 6 dzieci;
- miasto Gdynia - 6 dziecko;
- powiat wejherowski - 3 dzieci;
- powiat ostródzki - 1 dziecko;
- powiat staszowski - 2 dzieci;
- powiat sztumski - 1 dziecko;
- miasto Bydgoszcz - 1 dziecko
- powiat łuków - 2 dzieci
- powiat sokołowski - 1 dziecko

9 dzieci pochodząca z terenu Powiatu Gdańskiego umieszczonych zostało w rodzinach zastępczych spokrewnionych na terenie innych powiatów (stan na dzień 31.12.2006):

- miasto Gdynia - 2 dzieci
- miasto Elbląg - 1 dziecko
- powiat wejherowski - 1 dziecko
- powiat sztumski - 1 dziecko
- powiat chojnicki - 1 dziecko
- powiat kartuski - 3 dzieci

Z uwagi na brak wystarczającej liczby miejsc w rodzinach zastępczych na terenie powiatu, dzieci były umieszczane również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2006 Powiat Gdański zawarł dwie umowy na prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

1. Fundacja „Rodzina Nadziei” - placówka opiekuńczo – rehabilitacyjna dla **15** dzieci w Liniewku Kaszubskim ,
2. Stowarzyszenie „Azymut” – Rodzinny Dom Dziecka – dla **8** dzieci w Straszynie.

Posiadana przez Powiat Gdański liczba miejsc w placówkach w roku 2006 była niewystarczająca , stąd też **40** dzieci z terenu Powiatu Gdańskiego przebywało w placówkach na terenie innych powiatów:

- powiat kościerski - Dom Dziecka – 9 dzieci
- miasto Sopot - Dom Dziecka – 5 dzieci
- miasto Gdańsk - Dom Dziecka – 13 dzieci
- powiat kwidzyński - Dom Dziecka – 1 dziecko
- powiat kartuski - Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych – 11 dzieci
- powiat tczewski - Dom Dziecka - 1 dziecko

Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo wychowawczych, socjalistycznych, specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych po ukończeniu 18 roku życia nadal są objęte pomocą związaną z realizacją ich planów usamodzielnienia.

Poniższa tabela przedstawia formy pomocy udzielanej na przestrzeni 2004 – 2006:

Forma udzielonej pomocy	2004	2005	2006
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla młodzieży opuszczającej:	X	X	X
- rodzinę zastępczą	65	44	40
- placówkę opiekuńczo - wychowawczą	8	11	12
- MOW	0	1	1
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1	1	0

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie młodzieży opuszczającej:	X	X	X
- rodzinę zastępczą	1	11	8
- placówkę opiekuńczo - wychowawczą	4	1	2
- MOW	1	1	0
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	0	0	0
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie młodzieży opuszczającej:	X	X	X
- rodzinę zastępczą	0	10	12
- placówkę opiekuńczo - wychowawczą	0	2	2
- MOW	0	2	0
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	0	2	0
Pomoc w formie mieszkania chronionego	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Powiat Gdański nie posiada mieszkań chronionych, w których mogliby zamieszkać opuszczający rodzinę zastępczą czy też placówkę opiekuńczo – wychowawczą wychowankowie.

W roku 2005 na terenie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim w ramach 60 godzinnego szkolenia „Szkoła dla rodzin zastępczych” przygotowano 8 osób do pełnienia roli rodziny zastępczej niespokrewnionej zawodowej, a w roku 2006 – 11 osób.

W Powiecie Gdańskim nie ma Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego, który prowadziłby sprawy adopcyjne dzieci wolne prawnie z terenu powiatu.

- przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna (przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary);
- siły są nierówne (w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą- ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy);
- narusza prawa i dobra osobiste (sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku);
- powoduje cierpienie i ból (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony).

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

Przemoc fizyczna - popychanie, policzkowanie, kopanie, duszenie bicie itd.;

Przemoc psychiczna- wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, izolacja społeczna, poniżanie, stosowanie gróźb itd.;

Przemoc seksualna- zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt;

Przemoc ekonomiczna- odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny;

Zaniedbywanie- niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, głód, niedożywienie, brak opieki medycznej, obojętność emocjonalna.

W odniesieniu do problemu przemocy do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- Inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.

- Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to:

- interwencja,
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,

Na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jeśli zachodzą przesłanki do aresztowania sprawcy przemocy wobec rodziny, zamiast aresztu będzie możliwe zastosowanie dozoru policyjnego, ale pod warunkiem opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy. Ustawa stanowi ponadto, że gmina będzie zobowiązana do tworzenia własnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą. Podobne zadania nałożono na powiaty. Mają one realizować także zadania administracji rządowej w postaci prowadzenia specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar oraz opracowywać programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców. Środki na realizację tych zadań mają być zapewnione w budżecie państwa.

Bardzo często przemoc domowa jest skutkiem alkoholizmu jednego z członków rodziny.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2006 roku z podziałem na poszczególne gminy.

Gmina	Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2006 roku	
	Sprawcy przemocy w rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie
Cedry Wielkie	2	8
Kolbudy Górne	12	10
Miasto Pruszcz Gdański	6	14
Pruszcz Gdański	5	2
Przywidz	2	16
Pszczółki	0	0
Suchy Dąb	1	9
Trąbki Wielkie	0	3

Źródło: Pomorski Urząd Marszałkowski – sprawozdanie PARPA-G1

Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych w przypadku występowania przemoc w rodzinie ściśle współpracują z miejscową policją.

Policja, zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego Policji nr 28/98 i nr 21/2002 podejmuje interwencje w sprawach przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które dokumentują to, co się wydarzyło.

Powiatowa Komenda Policji w Pruszczu Gdańskim posiada również „niebieski pokój” służący do przesłuchiwania ofiar przemocy (dzieci). Problemy dotyczące przemocy zgłaszane są także pracownikom socjalnym ośrodków pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 107 pkt.2) „w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie pracownik socjalny wypełnia formularz *Pomoc społeczna- Niebieska Karta*” stanowiący załącznik do rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Procedura Niebieskie Karty to:

1. dokumentacja,
2. krótko i długofalowy plan pomocy wszystkim członkom rodziny,
3. współpraca z przedstawicielami innych instytucji i organizacji powołanych do udzielania pomocy ofiarom przemocy,

4. interwencja wobec sprawcy,
5. monitorowanie sytuacji rodziny.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące interwencji Powiatowej Komendy Policji w przypadkach dotyczących przemocy domowej na przestrzeni 2004 – 2006 roku.

	2004	2005	2006
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	146	186	62
Liczba ofiar przemocy w rodzinie	44	85	112
Liczba sprawców przemocy w rodzinie	Brak danych	52	63
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	30	52	Brak danych
Liczba wszczętych i przeprowadzonych postępowań przygotowawczych pod kątem przemocy w rodzinie	86	75	43
Liczba spraw zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia przeciwko sprawcy przemocy	24	19	16

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Pruszczu Gdańskim

Osoby, rodziny dotknięte przemocą w rodzinie otrzymują wsparcie ze strony ośrodków pomocy społecznej w różnej formie. Często jest to pomoc finansowa dla ofiar przemocy, praca socjalna w formie poradnictwa, wsparcie psychologiczne czy też zapewnienie noclegu.

Poniżej przedstawiono liczbę osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej z powodu między innymi występowania przemocy z podziałem na poszczególne gminy w latach 2004- 2006

.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu między innymi występowania przemocy w rodzinie					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	0	0	4	19	2	7
Kolbudy Górne	3	8	6	7	7	28
Miasto Pruszcz Gdański	7	27	7	27	5	23
Pruszcz Gdański	0	0	0	0	25	74
Przywidz	8	35	11	36	0	0
Pszczółki	0	0	0	0	0	0
Suchy Dąb	0	0	0	0	3	20
Trąbki Wielkie	6	36	0	0	1	6
Łącznie Powiat Gdański	14	106	28	89	43	155

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i SP-03

- uzależnienia

Zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Dokumentem, który oprócz ustawy, stanowi prawną podstawę podejmowanych działań, jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wspomniane zadania obejmują min.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Na realizację tego programu gmina przeznacza środki z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W każdej gminie działa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do zadań której należy między innymi pomoc osobom uzależnionych od alkoholu i ich rodzinom.

Poniżej przedstawiono wybrane działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2006 roku z podziałem na poszczególne gminy.

Gmina	Działania Gminnej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2006		
	Liczba osób, którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których wystąpiono z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	Liczba sprawców przemocy w rodzinie przeciwko, którym złożono zawiadomienie o popełnienie przestępstwa do prokuratury
Cedry Wielkie	92	23	0
Kolbudy Górne	15	11	0
Miasto Pruszcz Gdański	5	39	0
Pruszcz Gdański	21	34	0
Przywidz	19	6	0
Pszczółki	10	5	0
Suchy Dąb	23	9	0
Trąbki Wielkie	45	26	3

Źródło: Pomorski Urząd Marszałkowski – sprawozdanie PARPA-GI

W ramach działań profilaktycznych i wspomagających osoby dotknięte alkoholizmem jest prowadzenie punktów konsultacyjnych. Nie we wszystkich gminach jest prowadzone tego rodzaju wsparcie. Niekiedy z uwagi na położenie gmin lub wielkość występującego problemu mieszkańcy korzystają z pomocy w ośrodku wojewódzkim.

Gmina	Liczba i kategoria klientów punktu konsultacyjnego dla osób problemem alkoholowym i członków ich rodzin				
	Osoby uzależnione od alkoholu	Dorośli członkowie rodziny alkoholika	Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Ofiary przemocy w rodzinie	Sprawcy przemocy w rodzinie
Cedry Wielkie	-	-	-	-	-
Kolbudy Górne	66	55	60	12	12
Miasto Pruszcz Gdański	36	31	3	14	6
Pruszcz Gdański	7	10	1	5	2
Przywidz	19	45	3	14	3
Pszczółki	2	4	0	0	0
Suchy Dąb	-	-	-	-	-
Trąbki Wielkie	-	-	-	-	-

Źródło: Pomorski Urząd Marszałkowski – sprawozdanie PARPA-G1

Na terenie Powiatu Gdańskiego nie działa Izba Wytrzeźwień, stąd też osoby nietrzeźwe z terenu powiatu były dowożone do Izby Wytrzeźwień w Gdańsku zgodnie z podpisanymi porozumieniami pomiędzy poszczególnymi gminami a Izbą Wytrzeźwień.

Liczbę pacjentów dowiezionych z terenu Powiatu Gdańskiego do Izby Wytrzeźwień w Gdańsku w latach 2004 -2006 przedstawiono w poniższej tabeli.

Gmina	2004	2005	2006
Cedry Wielkie	brak danych	27	brak porozumienia
Kolbudy Górne	58	74	64
Miasto Pruszcz Gdański	145	brak porozumienia	brak porozumienia
Pruszcz Gdański	75	brak porozumienia	brak porozumienia
Przywidz	brak danych	28	13

Pszczółki	17	22	26
Suchy Dąb	13	brak porozumienia	brak porozumienia
Trąbki Wielkie	brak danych	55	67

Źródło – Izba Wytrzeźwień w Gdańsku

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Na podstawie sprawozdania rocznego PARPA –G1 z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2006 roku można zauważyć odmienne dane jakie posiada Izba Wytrzeźwień w Gdańsku a podawane przez Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dowodzi to braku dostatecznej współpracy między instytucjami.

Poniżej w tabeli przedstawiono zjawisko nietrzeźwości w miejscach publicznych odnotowane przez Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gmina	Zjawisko nietrzeźwości w miejscach publicznych w roku 2006		
	Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do Izby Wytrzeźwień	Liczba osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domów rodzinnych	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych
Cedry Wielkie	4	3	15
Kolbudy Górne	61	1	0
Miasto Pruszcz Gdański	53	Brak danych	0
Pruszcz Gdański	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Przywidz	3	0	0
Pszczółki	12	Brak danych	Brak danych
Suchy Dąb	10	0	0
Trąbki Wielkie	42	0	0

Źródło: Pomorski Urząd Marszałkowski – sprawozdanie PARPA-G1

W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczęólnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze.

Praca z tak zaburzonymi klientami jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z osobami uzależnionymi pracownikom socjalnym przychodzi Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby osób objętych pomocą ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach w latach 2004 – 2006.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu alkoholizmu					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	11	45	12	42	10	35
Kolbudy Górne	30	80	30	89	27	87
Miasto Pruszcz Gdański	33	65	39	88	42	88
Pruszcz Gdański	108	479	103	462	98	428
Przywidz	60	220	29	76	20	73
Pszczółki	15	27	12	31	6	17
Suchy Dąb	5	24	5	32	7	45

Trąbki Wielkie	67	264	65	265	45	113
Łącznie Powiat Gdański	329	1 204	295	1 086	225	886

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań MP i PS-03

- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym- osoby opuszczające zakłady karne, bezdomność

Zjawisko wykluczenia społecznego jest trudno definiowalne. Mamy bowiem do czynienia z kilkoma nakładającymi się wymiarami marginalizacji. Wykluczenie społeczne, które – najprościej ujmując - polega na niepodejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej, dotyczyć to może między innymi osób:

- Dzieci i młodzież wypadająca z systemu szkolnego,
- Osoby długookresowo bezrobotne,
- Opuszczający więzienia,
- Osoby zagrożone eksmisją z zamieszkiwanych lokali,
- Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków,
- Bezdomni,

Wszystkie powyżej wymienione osoby są objęte działaniem ośrodków pomocy społecznej.

System pomocy społecznej kontynuuje pomoc wobec osób opuszczających zakłady karne i przebywających na wolności po odbyciu kary. Znaczenie tej pomocy można upatrywać w tym, że kiedy zostaje zastosowana w odpowiedni sposób, może ograniczyć powrót do przestępstw. W obecnej sytuacji ekonomicznej, gdzie następuje pauperyzacja społeczeństwa, osoby wracające do społeczeństwa mają ogromne trudności readaptacyjne. Praca socjalna z tą kategorią klientów nabiera więc znaczenia. Konieczna jest jednak do osiągnięcia readaptacji byłych więźniów koordynacja działalności kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, a także rozbudowa noclegowni, schronisk czy przytulisk.

Trudno jest oczekiwać powodzenia, w realizowanym procesie resocjalizacji skazanych, bez socjalnego zabezpieczenia ich funkcjonowania, w początkowym okresie pobytu na

wolności. Obecna praktyka jest najczęściej taka, że kurator pod którego opieką znajduje się osoba opuszczająca zakład karny, nie dysponuje większymi możliwościami pomocy w zakresie uzyskania zatrudnienia i zakwaterowania. Posiadane przez kuratorów skromne środki finansowe przeznaczone na pomoc postpenitencjarną, są niewystarczające.

Wadliwie funkcjonująca pomoc postpenitencjarna, której nie otrzymuje skazany w okresie pierwszego miesiąca po zwolnieniu z zakładu karnego, a przeważnie będąca w tym czasie w stanie kryzysu, w stanie opresji wynikającej z trudności adaptacyjnych w warunkach wolnościowych powoduje, że nieuchronnie powraca na drogę przestępstwa. Wyjątek stanowią w tym przypadku osoby skazane, które otrzymują po opuszczeniu zakładu karnego oparcie w rodzinie. Jednak są to rzadkie przypadki, ponieważ większość osób skazanych pochodzi z rodzin patologicznych, biednych, stanowiących tak zwany margines społeczny.

Liczba osób korzystających z wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej po opuszczeniu zakładu karnego w poszczególnych gminach powiatu w latach 2004 – 2006, kształtowała się następująco:

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS po opuszczeniu zakładu karnego					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	2	7	1	3	1	3
Kolbudy Górne	0	0	1	1	3	3
Miasto Pruszcz Gdański	2	2	8	11	5	5
Pruszcz Gdański	0	0	0	0	3	3
Przywidz	2	4	4	10	6	24
Pszczółki	0	0	0	0	2	2
Suchy Dąb	2	9	0	0	4	16
Trąbki Wielkie	7	25	6	19	6	6
Łącznie Powiat Gdański	15	47	20	44	25	57

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

Bardzo często osoby opuszczające zakłady karne powiększają grono ludzi bezdomnych.

Bezdomność określa się jako sytuację osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za swoje i które spełniałoby minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Krótsza definicja mówi, że bezdomność jest to względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nie posiadającego własnego mieszkania.

Z definicją osoby bezdomnej spotykamy się w Ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z nią, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, nie poddającym się opisowi w kategoriach czysto prawnych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu

Osoby bezdomne można podzielić na dwie kategorie: bezdomnych aktualnych i bezdomnych potencjalnych. Bezdomni aktualni są to ludzie nie mający dachu nad głową, którzy myślą, gdzie można by znaleźć schronienie na noc. Bezdomni potencjalni są to ludzie nie posiadający własnego mieszkania, chwilowo gdzieś wegetujący, ale w każdej chwili mogący utracić dach nad głową. Do nich należy zaliczyć bezdomnych przebywających w zakładach karnych, szpitalach, odwykówkach, schroniskach i noclegowniach, w miejscach wykonywania prac sezonowych budowlanych w chwilowych

kwaterach, stancjach i melinach. Mówi się również o bezdomności „ukrytej”, która wyraża się zagęszczeniem lokali mieszkalnych z powodu braku możliwości wyprowadzenia się części lokatorów. Chodzi tu zwłaszcza o dorosłe dzieci zakładające własne rodziny (gospodarstwa domowe) w mieszkaniu rodziców, czy też małżeństwa po rozwodzie, lecz wspólnie zamieszkujące lokal.

Poniżej przedstawiono liczbę osób objętych pomocą ośrodków pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2004 – 2006 w poszczególnych gminach Powiatu Gdańskiego.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu bezdomności					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	3	3	3	3	7	9
Kolbudy Górne	6	6	8	9	6	6
Miasto Pruszcz Gdański	17	21	8	8	19	31
Pruszcz Gdański	5	5	5	5	8	8
Przywidz	2	2	4	4	4	9
Pszczółki	3	3	4	4	5	5
Suchy Dąb	3	3	4	4	3	7
Trąbki Wielkie	0	0	3	4	16	37
Łącznie Powiat Gdański	39	43	39	41	68	112

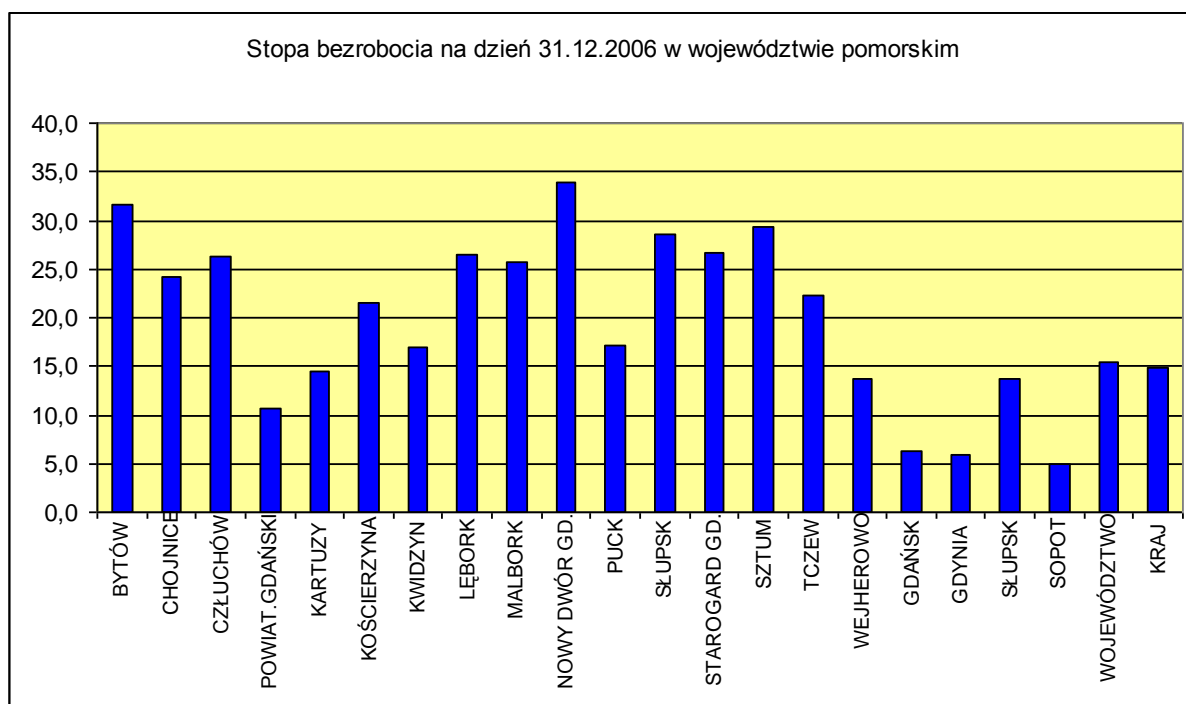
Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

- bezrobocie

Bezrobocie jest obok ubóstwa jedną z głównych przyczyn zgłaszania się klientów do Ośrodków Pomocy Społecznej. Bezrobotni to: poszukujący, gotowi podjąć i podejmujący zatrudnienie lub inną pracę zarobkową. Poszukujący pracy to osoby niezatrudnione poszukujące zatrudnienia oraz osoby zatrudnione zgłaszające zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Obsługą mieszkańców Powiatu Gdańskiego zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku.

Z uwagi na bliskość aglomeracji trójmiejskiej w Powiecie Gdańskim nie występuje duże bezrobocie, na koniec 2006 roku stopa bezrobocia była najniższa ze wszystkich powiatów województwa pomorskiego (10,7 %), co można prześledzić na poniższym wykresie:

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

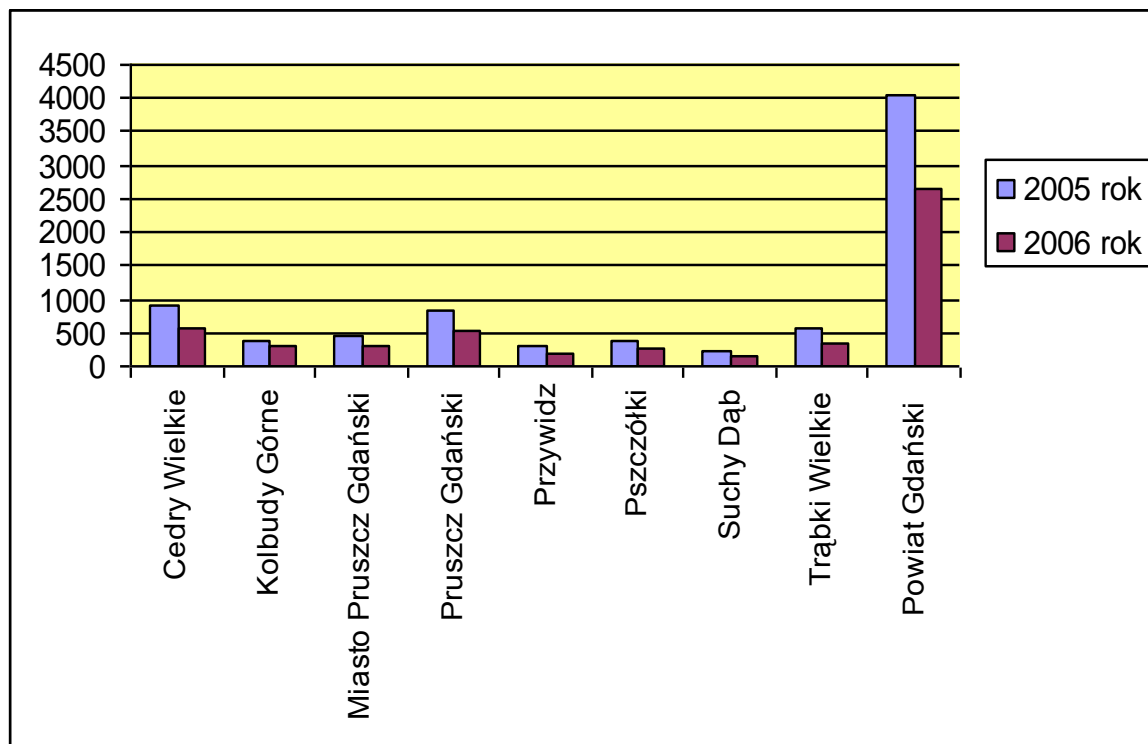
Poniżej przedstawiono liczbę zarejestrowanych na dzień 31.12.2006 bezrobotnych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Gdańskiego.

Miasto/Gmina	Bezrobotni zarejestrowani na dzień 31.12.2006			
	Ogółem		Bez prawa do zasiłku	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Miasto Pruszcz Gdański	565	379	455	307
Cedry Wielkie	285	204	245	179
Kolbudy	307	193	257	169
Pruszcz Gdański	529	351	455	308
Przywidz	193	125	174	114
Pszczółki	258	175	225	163
Suchy Dąb	162	108	141	99
Trąbki Wielkie	341	240	295	219
Łącznie Powiat Gdański	2 640	1 775	2 247	1 558

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

Porównując dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych w roku 2005 i 2006 można zauważyć, że we wszystkich gminach ilość osób pozostających bez pracy w roku 2006 zmalała.

Poniżej na wykresie przedstawiono liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gdańsku w 2005 i 2006 roku z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Gdańskiego.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gdańsku na dzień 31.12.2006 , z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy, wieku, wykształcenia i ogólnego stażu pracy .

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych razem	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach					
			do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow.24
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	281	281					
	1-3	507		507				
	3-6	442			442			
	6-12	459				459		
	12-24	317					317	
	pow.24	634						634
Wiek	18-24	560	96	145	98	110	55	56
	25-34	731	81	157	139	130	76	148
	35-44	485	50	83	92	82	62	116
	45-54	618	45	95	89	100	81	208
	55-59	210	9	21	21	35	31	93
	60-64 lata	36	0	6	3	2	12	13
Wykształcenie	Wyższe	147	22	44	35	26	13	7
	policealne i średnie zawodowe	565	73	131	105	100	72	84
	średnie ogólnokształcące	228	24	56	41	48	29	30
	zasadnicze zawodowe	628	65	116	100	114	81	152
	gimnazjane i poniżej	1072	97	160	161	171	122	361
Staż pracy ogółem	do 1 roku	277	47	64	50	44	24	48
	1-5	401	40	92	72	63	43	91
	5-10	397	47	81	74	75	38	82
	10-20	456	41	69	73	75	58	140
	20-30	339	17	51	59	63	54	95
	30 lat i więcej	78	4	12	14	18	16	14
	bez stażu	692	85	138	100	121	84	164
Ogółem	2640	281	507	442	459	317	634	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gdańsku na dzień 31.12.2006, będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych razem	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
			dlugotrwanie bezrobotni	do 25 roku życia	pow. 50 roku życia	bez kwalifikacji zawodowych	samotnie wychowujący dziecko do 7 roku życia
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Do 1	281	65	96	31	108	9
	1-3	507	145	145	81	187	35
	3-6	442	118	98	70	173	36
	6-12	459	142	110	88	190	33
	12-24	317	314	55	91	124	32
	Pow.24	634	633	56	202	329	55
Wiek	18-24	560	195	560		246	77
	25-34	731	369			232	99
	35-44	485	280			212	21
	45-54	618	396			296	3
	55-59	210	147			113	0
	60-64 lata	36	30			12	0
Wykształcenie	wyższe	147	38	20	17		2
	policealne i średnie zawodowe	565	255	171	80		36
	średnie ogólnokształcące	228	95	94	39	182	14
	zasadnicze zawodowe	628	343	101	109		50
	Gimnazjalne i poniżej	1072	686	174	318	929	98
Staż pracy ogółem	do 1 roku	277	144	96	23	113	34
	1-5	401	218	106	25	138	39
	5-10	397	193	7	37	112	29
	10-20	456	264		127	178	10
	20-30	339	194		219	133	1
	30 lat i więcej	78	34		75	28	0
	bez stażu	692	370	351	57	409	87
Ogółem		2640	1417	560	563	1111	200

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

W szczególnej sytuacji są osoby niepełnosprawne pozostające bez pracy. Na terenie Powiatu Gdańskiego w porównaniu z rokiem 2005 zmniejszyła się liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych. Poniżej szczegółowe dane o niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gdańsku w latach 2005 i 2006

Wyszczególnienie		Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	
		2005	2006
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	6	14
	1-3	15	15
	3-6	16	12
	6-12	12	12
	12-24	5	7
	pow.24	40	10
Wiek	18-24	14	9
	25-34	16	15
	35-44	13	8
	45-54	40	25
	55-59	8	9
	60-64 lata	3	4
Wykształcenie	Wyższe	2	5
	policealne i średnie zawodowe	15	13
	Średnie ogólnokształcące	7	8
	zasadnicze zawodowe	27	21
	gimnazjalne i poniżej	43	23
Staż pracy ogółem	do 1 roku	6	8
	1-5	22	12
	5-10	13	10
	10-20	17	14
	20-30	19	13
	30 lat i więcej	2	5
	bez stażu	15	8
Ogółem		94	70

Problem bezrobocia dotyka nie tylko osobę pozostającą bez pracy ale również wpływa na status materialny całej rodziny. Stąd też osoby te są objęte wsparciem ośrodków pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono liczbę osób objętych pomocą osp z powodu bezrobocia w okresie od 2004 – 2006 w poszczególnych gminach Powiatu Gdańskiego.

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu bezrobocia					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	96	442	93	434	90	418
Kolbudy Górne	152	591	115	432	99	368
Miasto Pruszcz Gdański	181	645	237	817	221	778
Pruszcz Gdański	347	1 374	351	1 249	324	1 094
Przywidz	55	163	53	140	118	447
Pszczółki	156	679	113	533	97	420
Suchy Dąb	67	333	73	378	71	327
Trąbki Wielkie	7	31	129	528	242	948
Łącznie Powiat Gdański	1 061	4 258	1 164	4 511	1 155	4 800

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

- sytuacja osób starszych

Starzenie się społeczeństwa jest faktem stwierdzanym coraz powszechniej. W całej historii rozwoju ludzkości nigdy dotychczas nie było na świecie tak dużej liczby ludzi starych i nie stanowili oni tak znacznego odsetka ogółu ludności jak obecnie. Urasta to do rangi problemu, którym należy się zająć.

Każdy człowiek w miarę upływu lat coraz częściej myśli o własnej starości, lecz stara się jak najczęściej uciekać od tych myśli. Dla części osób starość może być produktywna, pogodna, natomiast dla innych może być okresem trudnym, smutnym, przykrym i uciążliwym. Starość nie powinna być utożsamiana z upadkiem sił fizycznych i psychicznych człowieka, ze stanem schorowania i niedoleżności. Taki wizerunek starości krzywdzi ludzi starych.

Sytuacja człowieka wkraczającego w ostatni etap swojego życia zmienia się dość radykalnie. Rodzina w życiu ludzi starych odgrywa doniosłą rolę i stanowi główne źródło pomocy.

W dzisiejszym społeczeństwie w stosunkach międzyosobowych często dominują wrogość, nienawiść, surowość i złość wobec osób starszych. Członkowie rodziny, a szczególnie dzieci, często nie odczuwają żadnych zobowiązań i skrupułów w stosunku do dziadka czy babci, a zdarza się, że ich odrzucają. W takiej sytuacji osoby starsze tracą szybciej swą aktywność psychiczną, co przyspiesza proces starzenia się. Odrzucenie człowieka starszego przez rodzinę może być przyczyną wyobcowania go ze społeczeństwa lokalnego, a utraciwszy dotychczasowe więzi nie ma on już często siły na nawiązywanie nowych.

W okresie starzenia się bardzo często ludzie starzy doznają poczucia zbędności. Człowiek jest dobry, uznawany, pożądaný póki jest potrzebny, póki może coś dać z siebie. Godzi to przede wszystkim w ludzi starych, którzy nie nadążają za tempem życia współczesnego, nie mają sił, by sprostać różnego rodzaju obowiązkom i rolom, jakie narzuca życie, stają się oni wówczas niepotrzebni.

O starości i ludziach starych nie można mówić generalnie. Każda osoba przeżywa starość w sposób indywidualny. Jedni potrzebują pomocy i wsparcia ze strony innych osób lub usług oferowanych przez instytucje, dla innych starość jest okresem twórczym, aktywnym, pogodnym. Warto pamiętać, że źródłem przywracania człowiekowi sił psychicznych może być i bardzo często właśnie jest środowisko społeczne, które narzuca ludziom starym specyficzny tryb życia.

Dla lepszego zobrazowania problemu występującego na terenie Powiatu Gdańskiego poniżej liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących poszczególne gminy.

Gmina	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym					
	60-64 lat	65-69 lat	70 -74 lat	75-79 lat	80-84 lat	85 i więcej lat
Cedry Wielkie	160	146	170	127	69	46
Kolbudy Górne	319	309	242	152	98	74
Miasto Pruszcz Gdański	987	944	759	517	295	110
Pruszcz Gdański	511	457	377	321	173	121
Przywidz	138	148	130	83	56	30
Pszczółki	219	193	179	133	102	48
Suchy Dąb	93	112	118	84	28	31
Trąbki Wielkie	282	277	260	169	94	41
Łącznie Powiat Gdański	2709	2586	2073	1586	915	501

Źródło – GUS „Ludność, stan i struktura w przekroju terytorialnym stan na dzień 30.06.2006

Na terenie Powiatu Gdańskiego działa jeden Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim. Placówka dysponuje 35 miejscami. Daje możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu w towarzystwie innych osób. Stwarza możliwość samorealizacji w trakcie odbywania różnego rodzaju zajęć, jak np.: zajęć plastycznych, wycieczek, zajęć sprawnościowych, gimnastyki, czytania, oglądania TV, wspólnych dyskusji, pogawędek z atrakcyjnymi osobami, prelekcji na tematy interesujące pensjonariuszy, występów zespołów artystycznych, itp. Uczestniczący w zajęciach seniorzy mogą korzystać z 1 dwudaniowego posiłku na miejscu. Ta forma wsparcia jest przeznaczona dla osób starszych, samotnych, ale w miarę sprawnych fizycznie.

Osobom starym, chorym, niepełnosprawnym, wymagającym opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane przez pomoc

społeczną usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki domowe. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Świadczenie to przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze są częściowo odpłatne, jednak główny ciężar finansowy realizacji tego zadania należy do gminy.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób objętych usługami opiekuńczymi w roku 2006 w poszczególnych gminach.

Gmina	Usługi opiekuńcze świadczone w 2006 roku przez Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Gdańskiego			
	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń (godziny)
Cedry Wielkie	3	3	4	846
Kolbudy Górne	31	31	46	9828
Miasto Pruszcz Gdański	29	29	32	5789
Pruszcz Gdański	7	7	9	2788
Przywidz	3	3	4	1050
Pszczółki	12	12	12	2433
Suchy Dąb	0	0	0	0
Trąbki Wielkie	17	17	17	16338
Łącznie : Powiat Gdański	102	102	124	39072

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

Nie zawsze zapewnienie usług opiekuńczych w domu osoby starszej jest wystarczającą formą pomocy, stąd też w uzasadnionych przypadkach osoby są kierowane do Domu Pomocy Społecznej. Dotyczy to głównie osób, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Osoby te są z reguły samotne, lub najbliższa rodzina nie jest w stanie zapewnić im opieki. Domy pomocy społecznej to placówki zapewniające kompleksowe wsparcie swoim mieszkańcom. Warunki bytowe, rodzaj i zakres usług świadczonych przez Domy Pomocy Społecznej dostosowane są do rodzaju i stopnia niepełnosprawności osób w nim zamieszkujących. W Domu Pomocy Społecznej ludzie starsi mają zapewnioną nie tylko opiekę, ale również ciekawie zorganizowany czas wolny; czują, że są potrzebni i że ktoś interesuje się ich problemami. Nadrzędnym celem domu jest więc stworzenie warunków godnego życia, z zachowaniem intymności i niezależności mieszkańców.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej od roku 2004 i do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są zobowiązani w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej

Najczęściej jednak kosztami za pobyt mieszkańca jest obciążona gmina, gdyż pensjonariuszami Państwowych Domów Pomocy Społecznej są osoby o bardzo niskim statucie finansowym.

W poniższej tabeli umieszczono dane dotyczące liczby osób umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej oraz kosztów poniesionych w 2006 na ich utrzymanie.

Gmina	Liczba osób umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej po 2004 roku		
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń (miesiące)	Kwota świadczeń poniesionych w 2006 roku (w zł)
Cedry Wielkie	1	7	7 979
Kolbudy Górne	2	20	14 470
Miasto Pruszcz Gdański	12	112	99 517
Pruszcz Gdański	3	18	20 835
Przywidz	2	12	12 835
Pszczółki	2	14	12 818
Suchy Dąb	0	0	0
Trąbki Wielkie	4	37	45 877
Łącznie Powiat Gdański	26	220	-----

Źródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

Na terenie Powiatu Gdańskiego nie ma domu pomocy, który byłby prowadzony dla osób w podeszłym wieku, stąd też najczęściej seniorzy są najczęściej kierowani do DPS na terenie Powiatu Tczewskiego.

- sytuacja osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych. Do podstawowych czynności życiowych zalicza się samoobsługę, przemieszczanie się, czynności manualne, orientację w otoczeniu, zdolności

komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Trudno dokładnie określić liczbę osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie Powiatu Gdańskiego, ponieważ informacje te są rozproszone w różnych instytucjach i jednocześnie mogą się powielać. W obecnym istniejącym systemie prawnym orzecznictwo o niepełnosprawności jest realizowane w trzech systemach tj:

- orzecznictwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, określającego zdolność do pracy orzekanego
- orzecznictwa Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, które określa stopień naruszenia sprawności organizmu orzekanego
- orzecznictwa branżowego (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego)

W efekcie o niepełnosprawności orzeka się w niezależnych od siebie instytucjach, które nie współpracują ze sobą i często osoby niepełnosprawne posiadają orzeczenie o niepełnosprawności z dwóch systemów.

Osoby niepełnosprawne prawnie są to osoby, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony.

Osoby niepełnosprawne biologicznie są to osoby, które nie posiadają orzeczenia ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Jedynymi danymi jakie są do dyspozycji pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie Gdańskim wynosiła – **10.564** i tym samym osoby niepełnosprawne stanowiły około **13,23%** liczącej 79.874 osób społeczności naszego powiatu (dane z 2002 roku). Dla porównania wskaźnik dla całego kraju wyniósł **14,3%**, a dla województwa pomorskiego – **13,8%**. Dane te są z pewnością już mocno nieaktualne.

Poniżej przedstawiono liczbę wydanych orzeczeń dla dorosłych (powyżej 16 roku życia) oraz dla dzieci (do 16 roku życia) przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pruszczu Gdańskim w latach 2003 – 2006.

Rok wydania orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia)	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (osoby poniżej 16 roku życia)
2003	650	245
2004	781	160
2005	815	162
2006	978	166

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pruszczu Gdańskim

W roku 2006 wydano **1144** orzeczeń, w tym :

- **978** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla dorosłych.

Stopień niepełnosprawności				Wiek				Płeć		Wykształcenie				
Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Razem	16-25	26-40	41-60	Powyżej 61	Kobieta	Mężczyzna	Mniej niż podst.	Podst.	Zasad.	Średnie	Wyższe
10	30	9	49	27	14	8	0	23	26	6	34	7	2	0
33	44	15	92	11	9	55	17	49	43	7	36	25	23	1
13	25	9	47	9	6	19	13	25	22	1	16	15	15	0
3	14	6	23	9	4	9	1	10	13	0	11	6	5	1
58	176	104	338	41	24	205	68	180	158	6	130	116	71	15
0	11	5	16	7	4	5	0	9	7	0	8	5	3	0
59	84	19	162	9	13	78	62	70	92	8	85	37	27	5
13	10	9	32	5	2	17	8	15	17	0	11	14	6	1
15	12	4	31	7	3	16	5	16	15	2	19	3	6	1
60	38	9	107	17	16	51	23	48	59	3	55	24	20	5
34	32	15	81	12	8	47	14	47	34	3	37	21	17	3
298	476	204	978	154	103	510	211	492	486	36	442	274	194	32

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pruszczu Gdańskim

- 166 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci

Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	Wiek			Płeć	
		0-3	4-7	8-16	K	M
01-U	19	0	2	17	7	12
02-P	17	0	6	11	1	16
03-L	15	2	8	5	5	10
04-O	4	2	1	1	2	2
05-R	13	7	2	4	2	11
06-E	11	0	5	6	5	6
07-S	24	12	4	8	8	16
08-T	3	3	0	0	0	3
09-M	8	3	2	3	5	3
10-N	31	17	8	6	12	19
11-I	21	7	7	7	8	13
Razem	166	53	45	68	55	111

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pruszczu Gdańskim

Niezależnie od instytucji, która orzekła o niepełnosprawności, każda osoba niepełnosprawna może skorzystać z różnych form wsparcia finansowanego z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pomoc udzielana jest na podstawie ustawy o rehabilitacji i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Turnusy rehabilitacyjne są jedną z form rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Stanowią formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Trwają one 14 dni i są organizowane w ośrodkach, które uzyskały zezwolenie wojewody na organizowanie turnusów ze środków z PFRON.

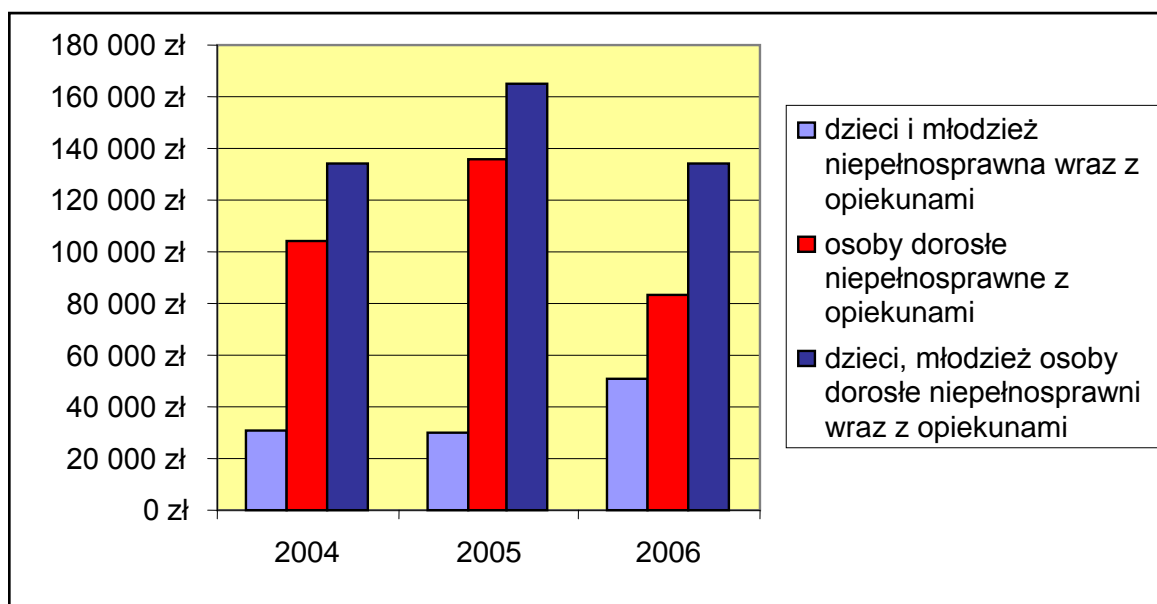
O dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego stracić się mogą osoby ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież niepełnosprawna. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z wsparcia w postaci dofinansowania do udziału w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2004- 2006.

Osoby korzystające z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego	2004	2005	2006
Dzieci i młodzież z orzeczoną niepełnosprawnością	30	32	56
Opiekunowie dzieci	29	27	46
Dorosłe osoby niepełnosprawne	162	202	146
Opiekunowie osób dorosłych niepełnosprawnych	29	40	23
Łącznie	250	301	271

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Wysokość kosztów poniesionych na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON w latach 2004 – 2006 został przedstawiony na poniższym wykresie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Osoby niepełnosprawne z każdym stopniem niepełnosprawności mogą ubiegać się o dofinansowanie do sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych. Wykaz środków określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 maja 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia (Dz. U. z dnia 16 maja 2003 r. Nr 85). W tym zadaniu osoby niepełnosprawne mogły skorzystać także z dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego, który nie jest refundowany przez NFZ.

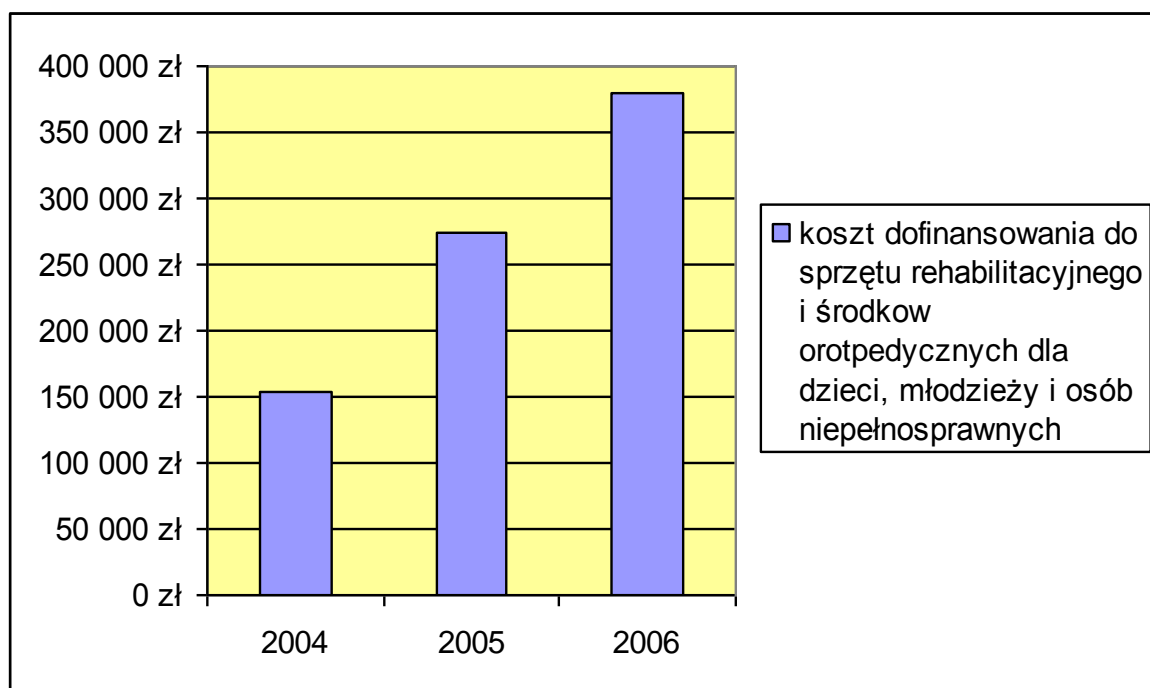
Do sprzętu ortopedycznego, który najczęściej refundujemy należą: pieluchomajtki, cewniki, materace przeciw odleżynowe, wózki inwalidzkie, balkoniki, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, protezy kończyn itp.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z wsparcia w postaci dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2004- 2006.

Osoby korzystające z dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	2004	2005	2006
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	66	154	80
Dorosłe osoby niepełnosprawne	124	93	272
Łącznie	190	247	352

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

W ciągu trzech lat wysokość środków przeznaczanych na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego i środków ortopedycznych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych wzrosły o ponad 100 %. Szczegółowe dane zostały przedstawione na poniższym wykresie:

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Barierę architektoniczną są to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Bariery architektoniczne, która stanowi poważny problem dla wielu niepełnosprawnych są schody. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wychodząc naprzeciw osobom niepełnosprawnym dofinansowało w 2006 r. do kilku podjazdów w budynkach prywatnych oraz do kilku schodołazów, umożliwiających pokonywanie schodów osobom na wózkach inwalidzkich.

Wielką przeszkodę stanowi także kwestia niedostosowania łazienek pod względem architektonicznym i w tym zakresie udało się nam przystosować ponad 30 łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przystosowanie łazienki polegało głównie na zamianie wanny na kabinę natryskową, ułożeniu podłogi antypoślizgowej, poszerzeniu drzwi oraz zamontowaniu uchwytów i siedzisk prysznicowych.

Likwidacja barier technicznych w swoim założeniu powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie. Aby osoby niepełnosprawne z naszego powiatu mogły swobodniej i bezpiecznie funkcjonować dofinansowaliśmy do zakupu pralek automatycznych oraz do wymiany kuchenek gazowych na kuchenki elektryczne.

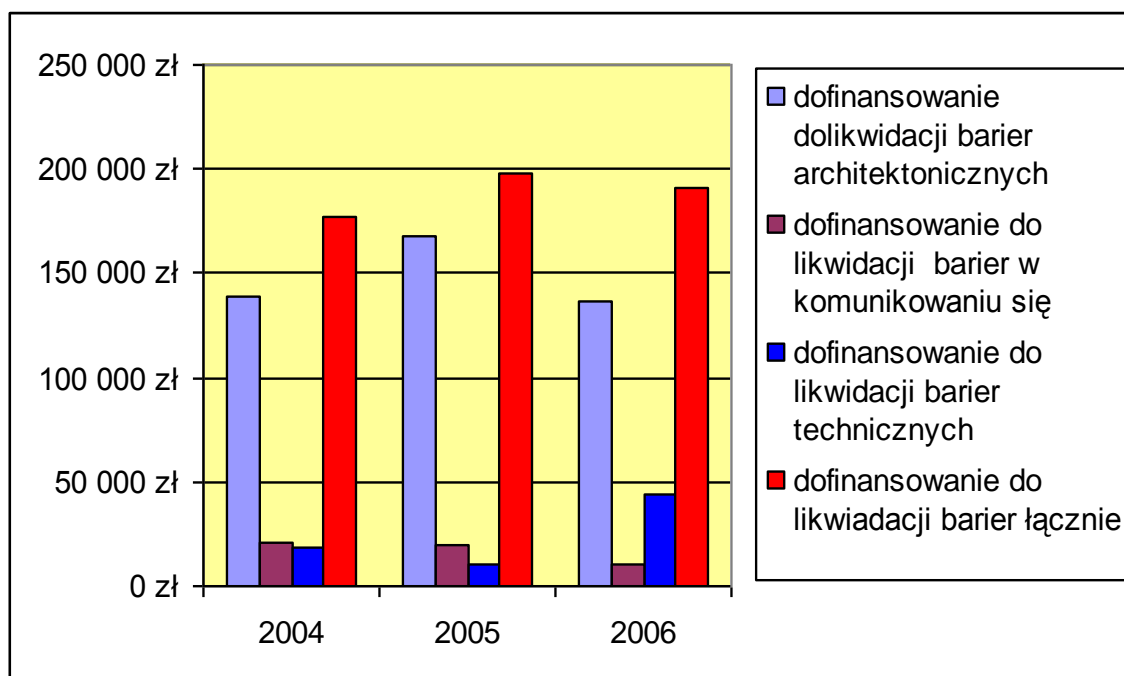
Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z wsparcia w postaci dofinansowania do likwidacji barier w latach 2004- 2006 z podziałem na typ likwidowanej bariery.

Typ likwidowanej bariery	Liczba osób niepełnosprawnych, która otrzymała dofinansowanie do likwidacji barier		
	2004	2005	2006
Bariera architektoniczna	40	29	40
Bariera w komunikowaniu się	7	16	6
Bariera techniczna	8	14	18
Łącznie	45	59	64

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Wysokość środków finansowych przeznaczanych w poszczególnych latach na likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się została przedstawiona na poniższym wykresie :

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Osoby niepełnosprawne, długotrwanie chore mogą również korzystać ze wsparcia finansowego i pracy socjalnej ośrodków pomocy społecznej.

Liczbę osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby w poszczególnych gminach w latach 2004 – 2006 przedstawiono w tabeli poniżej:

Gmina	Liczba osób objętych pomocą OPS z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby					
	2004		2005		2006	
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Cedry Wielkie	90	312	102	452	112	350
Kolbudy Górne	152	500	153	504	183	471
Miasto Pruszcz Gdański	296	718	272	606	326	795
Pruszcz Gdański	234	832	201	503	200	632
Przywidz	88	302	81	342	231	781
Pszczółki	135	428	102	241	89	211
Suchy Dąb	61	286	63	317	68	307
Trąbki Wielkie	2	6	17	64	193	598
Łącznie Powiat Gdański	1 058	3 384	991	3 029	1 402	4 145

Zródło: Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

W ramach rehabilitacji zawodowej osoby niepełnosprawne intelektualnie mogą korzystać ze wsparcia Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Warsztaty Terapii Zajęciowej działają na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.), oraz przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587). Zgodnie z w/w ustawa warsztaty stanowią wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom

niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych.

Na terenie naszego powiatu funkcjonują cztery WTZ do których uczęszcza 90 osób niepełnosprawnych:

Lp.	Nazwa WTZ	Ilość osób	Kwota przekazana w 2006 roku
1.	WTZ w Łąpinie Dolnym, jednostką organizacyjną jest Caritas Archidiecezji Gdańskiej	25	340 349,00
2.	WTZ w Krzywym Kole, jednostką organizacyjną jest Caritas Archidiecezji Gdańskiej	25	340 349,00
3.	WTZ w Pruszczu Gdańskim, jednostką organizacyjną jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Pruszczu Gdańskim	20	273 279,20
4.	WTZ w Kolniku, jednostką organizacyjną jest Fundacja „Życie Godnie” z Kolnika	20	273 279,20
	Suma:	90	1 227 256,40

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Działalność WTZ wiąże się z codziennym pobytom osób niepełnosprawnych w warsztacie i z pracą w poszczególnych pracowniach. Pracownie występujące w naszych WTZ to:

1. plastyczna
2. witrażu
3. gastronomiczne
4. ogrodniczo porządkowa
5. ceramiki
6. stolarska
7. wyrobów w drewnie i skórze
8. gospodarstwa domowego i umiejętności społecznych
9. technik różnych
10. tkacko wikliniarska

Uczestnicy dowożeni i odwożeni są z miejsca zamieszkania do Warsztatu.

Działalność WTZ do roku 2006 finansowana była w 100 % ze środków PFRON.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Powiat Gdański w roku 2007 będzie ponosił 5 % kosztów działalności WTZ a w roku 2008 – 10%.

Na terenie Powiatu Gdańskiego działają 2 Ośrodki Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawcze :

1. OREW prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzeniem Umysłowym w Pruszczu Gdańskim- dla 45osób

Ośrodek jest niepubliczną, specjalistyczną placówką edukacyjną, przeznaczoną dla dzieci i młodzieży, która wymaga kompleksowej pomocy świadczonej w odpowiednich warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Placówka umożliwia realizację obowiązku szkolnego dzieciom i młodzieży z głębokim upośledzeniem umysłowym w wieku od 3 do 25 lat i z upośledzeniem umysłowym w stopniu znacznym i umiarkowanym z kalectwami sprzężonymi do 24 lat.

Placówka zapewnia kompleksową opiekę w zakresie: edukacyjnym, terapeutycznym i rehabilitacyjnym.

Zatrudnia wykwalifikowaną kadre: oligofrenopedagogów, logopedów, neurologopedę, psychologów, rehabilitantów, terapeutów zajęciowych.

Zajęcia prowadzone są w formie indywidualnej i grupowej, a metody pracy dostosowane są do możliwości każdego dziecka.

2. OREW prowadzony przez CARITAS Archidiecezji Gdańskiej w Trąbkach Wielkich – dla 25 osób

Ośrodek przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, upośledzonej umysłowo, w wieku do 25 lat, które podlegają obowiązkowi szkolnemu. Wszelkie formy opieki świadczone w placówce są prowadzone są przez specjalistyczną kadre pedagogiczną, medyczną i terapeutyczną. Ośrodek oferuje: wychowanie, naukę i rewalidację będące realizacją obowiązku szkolnego, rehabilitację leczniczą, terapię zajęciową, terapię logopedyczną, warsztaty i poradnictwo psychologiczne dla

podopiecznych i ich rodzin, opiekę w postaci niezbędnej pielęgnacji, ciepły posiłek, kontakt z środowiskiem i rówieśnikami

W Powiecie Gdańskim osoby starsze niepełnosprawne, które nie kwalifikują się z uwagi na stan zdrowia lub wiek do uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej mogą brać udział w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia o zasięgu ponad lokalnym, działa w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. (DZ. U. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami).

Jest to placówka dziennego pobytu dla:

- a) niepełnosprawnych intelektualnie (upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, znacznym, umiarkowanym i lekkim), przy tym mających poważne trudności w życiu codziennym,
- b) b/ chorych psychicznie (wskazujących zaburzenia psychiczne,
- c) c/ wskazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej, zaliczane są do zaburzeń psychicznych, które nie wymagają leczenia szpitalnego bądź opieki stacjonarnej.

Celem Domu jest stworzenie, osobom zakwalifikowanym, systemu oparcia społecznego poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych, ukierunkowanych na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Zakres i poziom świadczeń jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Do podstawowych zadań ŚDS należy:

- a) organizacja całokształtu spraw związanych z życiem osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania
- b) prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej rozumianej jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez użytkowników poprawy jakości życia, samodzielnego funkcjonowania oraz powstrzymania postępującej regresji.

- c) reprezentowanie interesów niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie społecznej dekompensacji
- d) dążenie do pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do ich zainteresowań i potrzeb.

Na terenie powiatu działają cztery tego typu placówki, prowadzone przez stowarzyszenia:

Lp.	Nazwa ŚDS	Ilość osób na dzień 31.12.2006
1.	ŚDS w Łapinie Dolnym, jednostką organizacyjną jest Caritas Archidiecezji Gdańskiej	5
2.	ŚDS w Krzywym Kole, jednostką organizacyjną jest Caritas Archidiecezji Gdańskiej	10
3.	ŚDS w Pruszczu Gdańskim, jednostką organizacyjną jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Pruszczu Gdańskim	19
4.	ŚDS w Kolniku, jednostką organizacyjną jest Fundacja „Życ Godnie” z Kolnika	30
	Łączna liczba uczestników w ŚDS	64

Nie zawsze osoby niepełnosprawne umysłowo posiadają rodziny, które zapewniają im opiekę po powrocie z środowiskowego domu samopomocy. W przypadku, kiedy osoba

niepełnosprawna intelektualnie nie posiada żadnego wsparcia ze strony środowiska lokalnego jest umieszczana w specjalistycznej placówce całodobowej.

W ramach pomocy instytucjonalnej dla osób niepełnosprawnych Powiat Gdański prowadzi Dom Pomocy Społecznej „Leśny” w Zaskoczynie, który jest placówką specjalistyczną przeznaczoną dla 94 kobiet psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo.

DPS realizuje statutowe zadania bieżące tj. zapewnienie pobytu i opieki wraz z realizacją zatwierdzonych indywidualnych planów terapeutycznych naszych mieszkank. W realizacji tych zadań główny wysiłek skupiono na opiece wraz z utrzymaniem wysokiej kultury w stosunkach interpersonalnych, higieny, czystości odzieży i pomieszczeń, prawidłowym wyżywieniu, a także zagospodarowaniu czasu wolnego mieszkank w ramach terapii zajęciowej, zajęć kulturalnych i rekreacyjnych jak również pogłębianiu kontaktów z mieszkańcami innych domów w ramach realizacji wspólnych imprez.

Poniżej przedstawiono charakterystykę mieszkank Domu Pomocy Społecznej „Zaskoczynie” (stan na dzień 11.01.2007 rok)

Wiek mieszkanki	Osoby niepełnosprawne intelektualnie	Osoby przewlekle psychicznie chore	Razem
20 – 30 lat	-	1 osoba	1 osoba
31 – 40 lat	5 osób	3 osoby	8 osób
41 - 50 lat	13 osób	6 osób	19 osób
51 - 60 lat	14 osób	16 osób	30 osób
61 – 70 lat	7 osób	10 osób	17 osób
71 – 80 lat	4 osoby	9 osób	13 osób
81 i więcej lat	3 osoby	-	3 osoby
Razem	46 osób	45 osób	91 osób

Źródło: Dom Pomocy Społecznej Zaskoczyn

Pochodzenie mieszkanek Domu Pomocy Społecznej w Zaskoczynie:

- z Powiatu Gdańskiego - 7 osób
- z Gdańska - 32 osoby
- z Gdyni - 20 osób
- z Sopot - 1 osoba
- pozostałe osoby z województwa pomorskiego – 23
- z pozostałych województw - 8 osób.

- aktywność społeczna

Aktywność społeczna w Powiecie Gdańskim głównie przejawia się w działalności organizacji pozarządowych. Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 3 ust. 2) organizacjami pozarządowymi są osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje i stowarzyszenia. Ustawa przyjmuje szeroką definicję organizacji pozarządowych, poza stowarzyszeniami i fundacjami do tak zdefiniowanego trzeciego sektora zaliczając też inne podmioty, takie jak związki zawodowe, organizacje samorządu gospodarczego czy zawodowego.

Na podstawie rejestru REGON Głównego Urzędu Statystycznego do końca grudnia 2006 na terenie Powiatu Gdańskiego było zarejestrowanych 12 fundacji i 126 stowarzyszeń.

Najwięcej fundacji jak i stowarzyszeń było zarejestrowanych w mieście Pruszcz Gdański

NAZWA I ADRES STOWARZYSZENIA
Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne „Pomerania” Warcz, 83-041 Mierzeszyn, gm. Trąbki Wkl.
Kolbudzkie Towarzystwo Ekologiczne im. Prof. J. Aleksandrowicza Kolbudy, 83-050 ul. Młyńska 7,
Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Kraju Koło w Przywidzu Przywidz, 83-047 ul Gdańska 7

<p align="center">Polskie Stowarzyszenie na Rzecz o Osób z Upośledzeniem Umysłowym Kolo w Pruszczu Gdańskim Pruszcz Gd., 83-000 ul. Łukaszewicza 2</p>
<p align="center">Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” Jodłowno, 83-047 ul. Kasztanowa 4</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Osobom z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzinom „Przebudzenie” Pruszcz Gd., 83-000 ul. Wojska Polskiego 2</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Przyjaciół Otomana Łostowice, 80-180 Otomin, ul. Słoneczna 9a</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne „Młodzi Wszystkim” Łęgowo, 83-031, ul. Spacerowa 8,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Ekologiczne „Żuławy” Wiślinka, 83-011 ul. Sobieszewska 1</p>
<p align="center">Stowarzyszenie „Pomoc Bliźnim” Pruszcz Gd., 83-000 ul. Chopina 7a/5</p>
<p align="center">Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Przejazdowa Wiślinka, 83-021 Przejazdowo ul. Wierzbowa 2</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Towarzystwo „Dolina Raduni” w Straszynie Straszyn, 83-010 ul. Spacerowa 13</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Kłodawie Jagatowo, Kłodawa 83-055 ul. Żurawia 44</p>
<p align="center">Stowarzyszenie p.n. Instytut Promocji na Rzecz Przedsiębiorczości, Demokracji, Kultury i Edukacji Pruszcz Gd., 83-000 ul. Grunwaldzka 6a</p>
<p align="center">Fundacja Pomocy Społecznej im. J. Beaumont Pruszcz Gd., 83-000 ul. Chopina 3,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Rodzin z Dziećmi niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi oraz osób niepełnosprawnych w Pszczółkach Pszczółki, 83-032 ul. Pomorska 18</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Przyjaciół Dziecka i Szkoły w Cedrach Wielkich Cedry Wielkie, 83-020 ul. Osadników Wojskowych 21</p>
<p align="center">Gminne Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Trąbkach Wlk. Trąbki Wlk., 83-034 ul. Sportowa 4</p>
<p align="center">Polski Związek Niewidomych Koło Polskiego Związku Niewidomych Pruszcz Gd., 83-000 ul. Chopina 26,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Inicjatyw Oświatowo-Społecznych „Tysiąclecie” Pruszcz Gd., 83-000 ul. Tysiąclecie 5,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Przymierze Rodzin z siedzibą przy Parafii Podwyższenia Krzyża Św. w Pruszczu Gd. Pruszcz Gd., 83-000 ul. Wojska Polskiego 37</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Miłośników Bielkówka z siedzibą w Bielkówku Bielkówko, 83-050 Kolbudyul. Gregorkiewicza 11</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Przyjaciół Pruszcza i okolicznych Gmin Pruszcz Gd., 83-000, ul. Obrońców Wybrzeża 2b,</p>

<p align="center">Stowarzyszenie Forum Polityki Społecznej i Ochrony Środowiska Straszyn, 83-010 ul. Objazdowa 8,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet Łęgowo, 83-031 ul. Spacerowa 8,</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Nadzieja Przyszłości Pszczółki, 83-032 ul. Pomorska 18</p>
<p align="center">Związek Sybiraków, Koło w w Pruszczu Gdańskim Pruszcz Gd., 83-000, ul. Wojska Polskiego 37</p>
<p align="center">Stowarzyszenie „Podaj Rękę” Miłocin 23, 83-020 Cedry Wielkie</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Ziemia Sobowidza Sobowidz, 83-033 ul. Kościuszki 12</p>
<p align="center">Żuławskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego „Motława“ Mokry Dwór 25, 83-021 Wiślina</p>
<p align="center">Fundacja BETEL „Żyj dłużej i Godnie” Mokry Dwór 25, 83-021 Wiślina</p>
<p align="center">Katolickie Towarzystwo Edukacyjne Kowale 80-180, ul. Plac Św. Kingi 1</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Rozwoju Nowej Wsi Przywidzkiej Nowa Wieś Przywidzka 13, 83-047</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Centrum Ochootników Cierpienia Archidiecezji Gdańskiej Pruszcz Gd. 83-000, ul. Wojska Polskiego 37</p>
<p align="center">Stowarzyszenie Kształcenie dla Rozwoju Pruszcz Gd. 83-000, ul. Dąbrowskiego 3/2</p>
<p align="center">Stowarzyszenie „Bliżej Człowieka” Przywidz 83-047, ul. Gdańska 17</p>
<p align="center">Stowarzyszenie „Azymut” Straszyn 83-010, ul. Spokojna 8</p>
<p align="center">Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Pomorski – Miejski Oddział w Pruszczu Gd. Pruszcz Gd. 83-000, ul. Nad Radunią 25</p>
<p align="center">Fundacja „Życ Godnie” Pszczółki, 83-032 Kolnik</p>
<p align="center">Pomorska Rada Sztuki Pruszcz Gdański 83-000 ul. Gałczyńskiego 17/17</p>

Zarówno stowarzyszenia jak i fundacje w bardzo znaczący sposób uzupełniają działalności jednostek samorządu terytorialnego działających na rzecz mieszkańców w zakresie spraw społecznych na terenie Powiatu Gdańskiego. Niektóre z nich w ramach umów realizują zadania powiatu lub gminy szczególnie dotyczących pomocy osób niepełnosprawnych.

4. Realizatorzy polityki społecznej Powiatu Gdańskiego

Polityka społeczna to zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej, partnerów społeczno- gospodarczych . Bez ścisłej współpracy pomiędzy samorządem wojewódzki, powiatowym, gminnym, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz społeczeństwa, realizacja strategii na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu Gdańskiego czy też konkretnej gminy nie będzie w pełni.

Ustawodawca rozdzielił zadania dotyczące pomocy społecznej, które mają być realizowane przez poszczególne szczeble administracji samorządowej, ale z uwagi na fakt, że dotyczą one mieszkańców jednego regionu – zadania te często uzupełniają się.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań **własnych gminy o charakterze obowiązkowym** (art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) należy :

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym

członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;

Zadania własne gmin (art. 17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej)

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę (art. 18 ustawy o pomocy społecznej) :

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne ;

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Do zadań własnych powiatu z zakresu ustawy o pomocy społecznej należy:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu

- rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
 - pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
 - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
 - prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
 - udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
 - szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
 - doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
 - podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
 - sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
 - sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
 - utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat (art. 20 ustawy o pomocy społecznej):

- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Na terenie gminy głównymi realizatorami polityki społecznej są Ośrodki Pomocy Społecznej . Zatrudnieni w nich pracownicy socjalni na co dzień działają na rzecz mieszkańca, rodzin, grup i środowisk społecznych, umożliwiające im realizację własnych potrzeb i pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Zgodnie z ustawą pomocy społecznej (art.110 ust.10) - Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

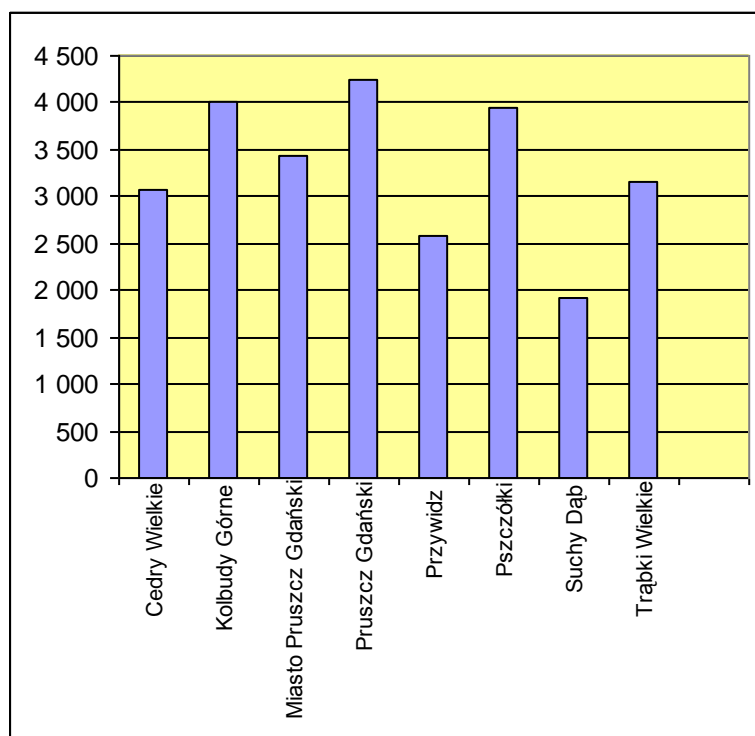
Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w rejonach opiekuńczych i pracowników wykonujących usługi opiekuńcze w poszczególnych gminach została przedstawiona w tabeli poniżej.

Ośrodki Pomocy Społecznej	Pracownicy zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej w 2006 roku			
	Ogółem	Pracownicy socjalni aspirant pracy socjalnej w rejonach opiekuńczych	Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	Liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
GOPS Cedry Wielkie	5	2	1	3 078
GOPS Kolbudy Górne	7	3	0	4 014
MOPS Pruszcz Gdański	21	7	4	3 426
GOPS Pruszcz Gdański	12	4	0	4 248

GOPS Przywicz	7	2	3	2 575
GOPS Pszczółki	8	2	2	3 956
GOPS Suchy Dąb	3	2	0	1 916
GOPS Trąbki Wielkie	13	3	6	3 165

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Wielkość rejonu (liczba mieszkańców) w poszczególnych gminach przypadająca 1 pracownika socjalnego pracującego w terenie została przedstawiona na poniższym wykresie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Zadania z zakresu pomocy społecznej nałożone na powiat są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim, przy którym działa również Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności .

W PCPR jest zatrudnionych 3 pracowników socjalnych, w tym 1 pracujący bezpośrednio z rodzinami zastępczymi, 2 z osobami niepełnosprawnymi. W pełnym wymiarze pracuje psycholog, który obsługuje Punkt Interwencji Kryzysowej, jak również prowadzi szkolenia i grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych.

Pracownicy zatrudnieni w Ośrodkach Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie posiadają w większości wykształcenie wyższe lub tytuł pracownika socjalnego. Przez cały czas podwyższają swoje kompetencje biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, specjalizacjach.

Dużym wsparciem dla pracy socjalnej pracowników ops są działające w każdej gminie Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, czy też Gminne Centra Informacji (dla bezrobotnych mieszkańców poszczególnych gmin). Ponadto w swej codziennej pracy ośrodki pomocy społecznej czy też PCPR współpracuje z kuratorami sądowymi zawodowymi i społecznymi, pedagogami szkolnymi, policją.

Poniżej przedstawiony został wykaz instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Gdańskiego.

Instytucje działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Gdańskiego.

L.p	Nazwa	Adres	Telefon
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Pruszcz Gdański, ul. Wojska Polskiego 16	058 7732085
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w Pruszczu Gdańskim przy którym działa Dzienny Dom	83-000 Pruszcz Gdański, ul. Niepodległości 9	058 682 35 42
3.	Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	83-000 Pruszcz Gdański, ul. Łukasiewicza 2	058 683 47 53
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	83-000 Pruszcz Gdański, ul. Łukasiewicza 2	058 683 47 53
5.	Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	83-000 Pruszcz Gdański, ul. Łukasiewicza 2	058 63 47 53

6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Cedrach Wielkich	83-020 Cedry Wielkie ul. Krasickiego 16	058 683 6601
7.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Kolbudach	83-050 Kolbudy ul. Staromłyńska 1	058 682 72 89
8.	Warsztat Terapii Zajęciowej CARITAS Gdański	83- 050 Łapino Dolne ul. Sienkiewicza 50	058 62 69 31
9.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim	83-031 Łęgowo Rusocin, ul. M. Rataja 5	058 691 15 01
10	Gminne Centrum Informacji	83-021 Wiślina, Rokitnica ul. Bałtycka 3C	058 69232 59
11.	Rodzinny Dom Dziecka przy Stowarzyszeniu „Azymut”	83-010Straszyn, ul. Spokojna 8	058 62 06 75
12.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przywidzu	83-047 Przywidz ul. Gdańska 15,	058 682 51 32
13.	Gminne Centrum Informacji w Przywidzu	83-047 Przywidz ul. Gdańska 15,	05 6825171
14.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach	83 -032 Pszczółki ul. Pomorska 18a,	058 683 91 28
15.	Gminne Centrum Informacji w Pszczółkach	83-032 Pszczółki ul. Pomorska 18	058 68390 01
16.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji „Życ Godnie”	Kolnik 45 83-032 Pszczółki	058 68395 29
17.	Środowiskowy Dom Samopomocy przy Fundacji „Życ Godnie”	Kolnik 45 83-032 Pszczółki	058 68395 29
18.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Dębie	83 -022 Suchy Dąb ul. Gdańska 17a,	058682 86 82

19.	Warsztat Terapii Zajęciowej CARITAS Gdański	Krzywe Koło 36 83 – 022 Suchy Dąb	058 69271 13
20.	Środowiskowy Dom Samopomocy CARITAS Archidiecezji Gdańskiej	Krzywe Koło 36 83 – 022 Suchy Dąb	058 69271 13
21.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trąbkach Wielkich	83 -034Trąbki Wielkie ul. Gdańska 12,	058 68370 29
22.	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno Wychowawczy Caritas	83 -034Trąbki Wielkie ul. Parkowa 13	058 6837481
23.	Dom Pomocy Społecznej „Leśny”	Zaskoczyn 83-041 Mierzeszyn	058 682 8114
24.	Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna	Pruszcz Gdański, ul. Wojska Polskiego 2	058 6823304
25.	Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna	83-010 Rotmanka ul. Malinowa 9	058 6834938
26.	Schronisko dla bezdomnych w Pruszczu Gdańskim „Vesta”	83-000 Pruszcz Gdański ul. Reja 12	788071070

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę SWOT można z równym powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia inwestycyjnego. SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

- zewnętrzne pozytywne - szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.
- zewnętrzne negatywne - zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju firmy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój organizacji lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.
- wewnętrzne pozytywne - mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony to walory organizacji, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród konkurencji. Mocne strony mogą być wynikiem wielkości organizacji, polegać na dużym udziale w rynku, niskich kosztach jednostkowych, dysponowania nowoczesną technologią, jakością produkcji itd.
- wewnętrzne negatywne - słabe strony organizacji. Słabe strony to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji. Mogą one dotyczyć całej organizacji, jak i jej części. Każda organizacja posiada słabe strony. Jednak zbyt duża ich ilość może spowodować, że organizacja nie utrzyma się na rynku konkurencyjnym, a inwestycja może przynieść starty, zamiast spodziewanych zysków.

Ogólne wytyczne wynikające z analizy SWOT są bardzo proste, ale trudne do realizacji:

- unikać zagrożeń,

- wykorzystywać szanse,
- wzmocnić słabe strony,
- opierać się na mocnych stronach.

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu Powiatu Gdańskiego

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy.

Wnioskowanie szans i zagrożeń w przedstawionej części dokumentu oparte zostało na zestawieniu mocnych i słabych stron. Innymi słowy szanse i zagrożenia stanowią pochodną wielu czynników. Są też obciążone pewnym subiektywnym podejściem do oceny, osób i grup środowiskowych, uczestników procesu konsultacji społecznych, co zawsze jest nieuniknione w przypadku konieczności wyboru kluczowych czynników dla rozwoju danej sfery, w warunkach istnienia wielu kryteriów oceny.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne Powiatu Gdańskiego 2. bliskość aglomeracji Trójmiejskiej 3. aktywność władz samorządowych 4. rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń 5. rozwój aktywności społecznej 6. ścisła współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w gminach w realizacji zadań pomocy społecznej 7. wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej 8. stałe szkolenia, doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej 9. polityka zatrudnienia osób niepełnosprawnych w oparciu o środki 	<ol style="list-style-type: none"> 1. zarobkowa emigracja ludności 2. niedofinansowanie nauki, oświaty, kultury, służby zdrowia i pomocy społecznej 3. negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych, brak motywacji młodzieży do kształcenia i atrakcyjnych propozycji zagospodarowania czasu wolnego, 4. bariery ograniczające podejmowanie pracy: wiek, słaba oferta zatrudnienia dla absolwentów szkół 5. pauperyzacja społeczeństwa 6. postępująca degradacja wartości rodziny 7. postępująca apatia i zniechęcenie społeczeństwa

<p>PFRON</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. środki pomocowe z PFRON tworzenie miejsc pracy 11. likwidacja barier architektonicznych 12. rozwój bazy turystycznej i agroturystyki 13. rozwój stosunków partnerskich z zagranicą 14. zdrowy styl życia mieszkańców 15. współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi 16. polityka regionalna ukierunkowana na rozwój obszarów wiejskich 17. możliwość korzystania z pomocowych Funduszy Europejskich 	<ol style="list-style-type: none"> 8. brak postaw prospołecznych 9. zagrożenia demograficzne związane z małym przyrostem naturalnym i starzeniem się społeczeństwa 10. ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych 11. zmniejszenie środków finansowych z PFRON 12. nieodpowiedni kierunek kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych 13. brak stabilnych przepisów dotyczących pomocy społecznej w tym brak aktów wykonawczych do obowiązujących przepisów 14. niski wskaźnik urodzeń mający negatywny wpływ na funkcjonowanie szkół 15. starzenie się społeczeństwa co rodzi konieczność rozszerzenia infrastruktury o placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne 16. niedostateczna współpraca pomiędzy jednostkami sfery pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, sądu, policji 17. ograniczone zasoby mieszkaniowe (mieszkalnictwo socjalne i komunalne)
--	---

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. dobrze funkcjonujący system organizacyjny miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie 2. wzajemne poszanowanie wartości kulturowych 3. wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej 4. dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych 5. obecność zakładów pracy chronionej na terenie powiatu oferujących miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. migracja zarobkowa (czasowa i stała) 2. niedostateczna systemowa opieka nad ludźmi starymi 3. mała zdolność do podejmowania, przez członków społeczności lokalnej, gotowości w zakresie prowadzenia własnej działalności 4. postępująca patologia życia społecznego 5. rozpad rodzin spowodowany migracją zarobkową, długotrwałym bezrobociem oraz patologiami 6. niewystarczający poziom likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej 7. brak ośrodka szkoleniowo –

<ul style="list-style-type: none"> 6. funkcjonowanie domu pomocy społecznej na terenie powiatu 7. rozwój świetlic socjoterapeutycznych 8. współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz społeczeństwa 9. udzielanie pomocy finansowej oraz pracy socjalnej rodzinom zastępczym 10. poradnictwo specjalistyczne 11. likwidacja barier architektonicznych, komunikowaniu się i technicznych u indywidualnych wnioskodawców 12. dobrze rozwinięty system opieki nad dziećmi, młodzieżą i dorosłymi upośledzeniem umysłowym lub psychicznie chorymi 	<ul style="list-style-type: none"> rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych 10. brak pełnego rozeznania liczby osób niepełnosprawnych 11. mała aktywność niepełnosprawnych bezrobotnych w poszukiwaniu pracy 12. brak budownictwa komunalnego i mieszkań socjalnych 13. niedofinansowanie instytucji realizujących zadania pomocy społecznej 15. brak Centrum Integracji Społecznej 16. brak placówki opiekuńczo wychowawczej dla dzieci starszych 17. brak placówki interwencyjnej dla dzieci i młodzieży 18. brak mieszkań chronionych dla dzieci opuszczających rodziny zastępcze lub placówkę opiekuńczo- wychowawczą 19. brak wystarczającej liczby rodzin zastępczych niespokrewnionych 20. brak Ośrodka Adopcyjno –Opiekuńczego 21. brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej z hostelem
---	---

Założenia sformułowania strategii

Strategia powinna być dokumentem elastycznym, otwartym, podatnym na różnorodne zmiany wynikające z aktualnej sytuacji gospodarczo - społecznej i pojawiających się zjawisk społecznych wymagających przeciwdziałania w Powiecie Gdańskim. Stąd też proponowane w strategii cele winny zawierać kluczowe kierunki działania, które w miarę czasu i nowych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych powinny ulegać korygowaniu i dostosowywaniu do zmieniającej się rzeczywistości. Podstawową funkcją strategii jest nie tylko dostarczenie informacji szerokiemu spektrum zainteresowanych działalnością na rzecz polityki społecznej, ale także gwarancją i zobowiązaniem władz do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań na rzecz mieszkańców powiatu.

6. Misja , priorytety , cele i działania

Misją Powiatu Gdańskiego na lata 2007 – 2013 jest:

Zapewnienie wszystkim mieszkańcom Powiatu Gdańskiego warunków do godnego życia i rozwoju poprzez wspieranie wszelkiej aktywności, informowanie o możliwościach wykorzystania własnych i zewnętrznych zasobów oraz zintegrowany , sprawnie funkcjonujący system wsparcia.

Aby zrealizować misję niezbędne jest przyjęcie, że celem strategii jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki społecznej Powiatu Gdańskiego współpracującego z partnerami społecznymi, który gwarantowałby kompleksową pomoc mieszkańcom powiatu.

Realizacja wszystkich założeń strategicznych wymaga stworzenia silnych podstaw takiego systemu, który zapewni wszechstronne wsparcie społeczne jego mieszkańców. Zintegrowanie wysiłku wielu podmiotów działających w sferze pomocy społecznej poprzez wypracowanie zasad współpracy, opracowanie lokalnych programów, podnoszenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, zabezpieczenie potrzeb socjalnych mieszkańców, zmian mentalności społeczeństwa co do roli i zadań pomocy społecznej oraz kształtowanie tolerancji wobec grup marginalizowanych będzie podstawą do wypracowania sprawnego i skutecznego systemu wsparcia społecznego mieszkańców Powiatu Gdańskiego.

W realizacji strategii ważne jest przyjęcie najistotniejszych priorytetów rozumianych jako główne obszary problemowe, określenie celów głównych i celów szczegółowych .

W niniejszej strategii wyróżniono:

Priorytet 1 – Bezrobocie i jego skutki

Priorytet 2 - Budowa lokalnego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny

Priorytet 3 - Profilaktyka zdrowotna , wsparcie osób niepełnosprawnych, chorych i w wieku poprodukcyjnym,

Priorytet 4 - Ograniczanie zjawiska patologii społecznych i zapobieganie marginalizacji grup społecznych.

Priorytet 5 - Rozwój partnerstwa publiczno -społecznego

Priorytet 1- Bezrobocie i jego skutki.

Wyodrębnienie obszaru „Bezrobocie i jego skutki” w strategii polityki społecznej jest niezbędne, ponieważ dominującą grupą, szukającą wsparcia w tym systemie są właśnie osoby poszukujące pracy.

Powiat Gdański z uwagi na swoje bliskie położenie aglomeracji Trójmiejskiej ma niski stopień bezrobocia, jednakże jest ono rozłożone nierównomiernie. Na obszarach wiejskich, zwłaszcza na osiedlach zamieszkałych przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych można zauważyć pogłębiające się zjawisko dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną oraz pogłębiający się stale i poszerzający obszar ubóstwa osób i rodzin.

Niski poziom wykształcenia, brak odpowiednich kwalifikacji powoduje, że młode osoby z rodzin dotknięte bezrobociem nie mają szans trafić na rynek pracy. Dotyczy to również osób z grup marginalizowanych – kobiet, rolników, osób niepełnosprawnych, młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób pozbawionych wolności.

Zintegrowanie działań zarówno jednostek samorządu terytorialnego jak i wszelkich podmiotów działających na terenie Powiatu Gdańskiego powinno dotyczyć opracowywania i wdrażania lokalnych programów aktywizacji zawodowej jak również wsparcia rozwoju przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 1 – Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Powiatu Gdańskiego

Cel operacyjny 1.1

Zmniejszenie poziomu i skutków bezrobocia w powiecie.

Działanie 1.1.1.

Aktywizacja zawodowa osób młodych, w tym absolwentów szkół

Działanie 1.1.2

Zwiększanie szans na rynku pracy osób z grup marginalizowanych: m.innymi osób pozbawionych wolności, bezdomnych, uzależnionych.

Działanie 1.1.3

Podjęmowanie działań na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej osób długotrwale bezrobotnych

Działanie 1.1.4

Tworzenie specjalnych i innowacyjnych programów i inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia kobiet będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Działanie 1.1.5

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Mierniki/ wskaźniki :

- Liczba osób bezrobotnych
- Liczba bezrobotnej młodzieży
- Liczba osób objętych pomocą
- Liczba opracowanych i wdrożonych programów pomocy
- Liczba osób z grup marginalizowanych objętych wsparciem
- Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych
- Ilość i specyfika form pomocy osobom niepełnosprawnym w kierunku ich aktywizacji zawodowej
- Liczba kobiet korzystających ze wsparcia
- Ilość i specyfika form pomocy bezrobotnym kobietom w kierunku ich aktywizacji zawodowej

Cel operacyjny 1.2

Rozwój instytucjonalny otoczenia rynku pracy oraz rozwój systemu informacji z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Działanie 1.2.1

Analiza potrzeb i specyfiki bezrobotnych

Działanie 1.2.2

Wspieranie aktywności osób w kierunku tworzenia i działania grup samopomocowych

Działanie 1.2.3

Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia.

Działanie 1.2.4

Wsparcie dla tworzenia centrów integracji społecznych, spółdzielni socjalnych, zakładów aktywności zawodowej i innych podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno - zawodowej.

Działanie 1.2.5

Rozwój infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego

Działanie 1.2.6

Tworzenie i wdrażanie programów i działań służących wychodzeniu z bezrobocia

Mierniki/ wskaźniki:

- Ilość analiz dotyczących potrzeb bezrobotnych
- Liczba współpracujących instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia
- Liczba i wykaz nowopowstałych placówek poradnictwa specjalistycznego
- Liczba osób korzystających z placówek specjalistycznych
- Liczba osób korzystającą z poradnictwa specjalistycznego
- Liczba opracowanych i wdrożonych programów służących wychodzeniu z bezrobocia

Cel operacyjny 1.3

Podejmowanie działań na rzecz rozwoju zatrudnienia

Działanie 1.2.1

Promocja oraz wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem samozatrudnienia.

Działanie 1.2.2

Rozwój kształcenia ustawicznego wśród mieszkańców powiatu.

Działanie 1.2.3

Opracowanie i wdrażanie programów wsparcia w zakresie wyrównywania szans na rynku pracy.

Działanie 1.2.4

Wspieranie przedsiębiorczości.

Działanie 1.2.5

Wspieranie podnoszenia i dostosowywania do wymogów gospodarki kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców.

Mierniki/ wskaźniki:

- Ilość nowopowstałych miejsc pracy,
- Liczba osób podejmujących własną działalność gospodarczą
- Ilość opracowanych i wdrożonych programów wsparcia
- Ilość szkoleń dla pracowników i przedsiębiorców

Okres realizacji :

Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii.

Realizatorzy:

Jednostki samorządu terytorialnego

Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Ośrodki Pomocy Społecznej

Gminne Centra Informacji

Gimnazja

Szkoły ponadgimnazjalne

Zainteresowane organizacje pozarządowe

Priorytet 2 - Budowa lokalnego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny

Rodzina jest podstawowym środowiskiem gwarantującym prawidłowe funkcjonowanie swoich członków a przede wszystkim rozwój dziecka. Choć zmieniają się modele i warunki życia współczesnej rodziny, to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym młody człowiek uczy się żyć i postępować w określony sposób. Od prawidłowo funkcjonującej rodziny zależy kondycja całego społeczeństwa. Realizacja polityki prorodzinnej przyniesie lepsze efekty, jeżeli będzie miała ona charakter systemowy i zintegrowany z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny i jej członków.

Cel strategiczny 2 - Zorganizowanie kompleksowego i sprawnego systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Gdańskim.

Cel operacyjny 2.1

Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku.

Działanie 2.1.1

Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowywaniu dzieci.

Działanie 2.1.2

Upowszechnianie wzorca rodziny poprzez promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny

Działanie 2.1.3

Wspieranie i inicjowanie programów na rzecz dzieci i młodzieży uzdolnionej.

Działanie 2.1.4

Tworzenie i wdrażanie lokalnych i programów promujących rodzinę i działań wzmacniających więzi rodzinne

Działanie 2.1.5

Promocja i wspieranie zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów , wśród dzieci i młodzieży.

Działanie 2.1.6

Podjęmowanie działań edukacyjno – informacyjnych na rzecz promowania rodziny, pedagogizacja rodziców

Działanie 2.1.7

Pobudzanie aktywności rodzin w kierunku tworzenia grup samopomocowych

Działanie 2.1.8

Zwiększenie liczby wiejskich świetlic środowiskowych oraz ich wyposażenie

Mierniki/ wskaźniki:

- Wykaz zaangażowanych instytucji/ placówek w podejmowanie działań na rzecz promocji zdrowego modelu rodziny,
- Liczba opracowanych i wdrożonych programów
- Liczba imprez promujących wzorzec rodziny
- Liczba rodziców uczestniczących w pedagogizacji
- Liczba działających grup samopomocowych

Cel operacyjny 2.2

Pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcją

Działanie 2.2.1

Monitoring problemów społecznych z zakresu funkcjonowania rodziny

Działanie 2.2.2

Rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego

Działanie 2.2.3

Usprawnianie przepływu informacji o formach wspierania rodziny

Działanie 2.2.4

Tworzenie lokalnego i instytucjonalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku.

Działanie 2.2.5

Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny zagrożonej dysfunkcją.

Działanie 2.2.6

Doskonalenie kadr zawodowych pracujących na rzecz rodziny i dziecka oraz pracowników instytucji pomocy społecznej

Działanie 2.2.7

Edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach zagrożonych dysfunkcją (profilaktyka)

Działanie 2.2.8

Propagowanie działań ukierunkowanych na ochronę dzieci ,młodzieży i rodzin przed zjawiskami kryminogennymi

Działanie 2.2.9

Wdrażanie lokalnych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej.

Działanie 2.2.10

Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz systemu informacyjno-doradczego dla osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Działanie 2.2.11

Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy na rzecz rodzin dysfunkcyjnych zwłaszcza z problemami opiekuńczo – wychowawczymi dotkniętych zjawiskiem przemocy z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta.

Działanie 2.2.12

Wspomaganie aktywności edukacyjno – społecznej dzieci i młodzieży z terenów zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją.

Mierniki/ wskaźniki:

- Baza danych o zaistniałych problemach społecznych
- Baza danych o placówkach zajmujących się poradnictwem specjalistycznym
- Liczba osób/rodzin objętych pomocą specjalistyczną
- Liczba nowopowstałych placówek/instytucji poradnictwa specjalistycznego
- Ilość i różnorodność form informowania zainteresowanych
- Wykaz zaangażowanych instytucji
- Liczba przeprowadzonych szkoleń
- Ilość i specyfika podejmowanych działań na rzecz rodziny i jej członków
- Ilość osób objętych działaniem specjalistycznym

Cel operacyjny 2.3

Rozwój systemu pomocy dziecku i rodzinie w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Działanie 2.3.1

Wspieranie rozwoju systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej.

Działanie 2.3.2

Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wsparcia.

Działanie 2.3.3

Tworzenie kompleksowego systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie.

Działanie 2.3.4

Tworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny i środowiska (reintegracja rodziny)

Działanie 2.3.5

Wpieranie rozwoju systemu adopcji.

Działanie 2.3.6

Inicjowanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Działanie 2.3.7

Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze.

Działanie 2.3.8

Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną zastępczą, naturalną, adopcyjną, młodzieżą i dziećmi.

Mierniki/ wskaźniki:

- Liczba rodzin objęta wsparciem
- Liczba przeszkolonych rodzin zastępczych
- Liczba rodzin adopcyjnych
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych
- Wykaz zaangażowanych instytucji w pomoc instytucjonalną,
- Liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób pracujących z rodziną zastępczą, naturalną, adopcyjną, młodzieżą i dziećmi.
- Ilość i specyfika podejmowanych działań na rzecz rodziny i jej członków

- Liczba opracowanych i wdrożonych programów wsparcia

Okres realizacji :

Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii.

Realizatorzy:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Gdańskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Gdańskiego

Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Gdańskiego

Poradnie Pedagogiczno – Psychologiczne

Placówki Oświatowe z terenu Powiatu Gdańskiego

Świetlice środowiskowe z terenu Powiatu Gdańskiego

Zainteresowane organizacje pozarządowe

Priorytet 3 – Edukacja zdrowotna , wsparcie osób niepełnosprawnych, chorych i w wieku poprodukcyjnym,

Edukacja zdrowotna to działania informacyjne i motywujące, których bezpośrednim celem jest ukształtowanie sprzyjających zdrowiu przekonań i umiejętności, a co za tym idzie zdrowotnych postaw jednostki, które w odpowiednich warunkach powinny doprowadzić do realizacji zachowań służących zdrowiu . Działania profilaktyczne , zapobiegające powstawaniu nowych zachorowań czy też niepełnosprawności powinny być nadrzędnym celem nie tylko sektora publicznego ale również i organizacji pozarządowych.

Tendencja starzenia się naszego społeczeństwa nie ominęła również i terenu Powiatu Gdańskiego, stąd też konieczność podjęcia działań mających na celu wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym zarówno ze sfery aktywizującej, integrującej ale też i opiekuńczej. Choroba dotyka ludzi nie tylko w podeszłym wieku ale dotyczy różnych grup wiekowych i jeśli się pojawia w rodzinie to zawsze wpływa na jej stabilność i zakłóca prawidłowe jej funkcjonowanie. To samo dotyczy niepełnosprawności. Stąd też tak ważne jest stworzenie kompleksowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych obejmującego wszystkie etapy życia i różnorodność niepełnosprawności.

Cel strategiczny – Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, chorych i w wieku poprodukcyjnym.

Cel operacyjny 3.1 – Podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców oraz upowszechnianie wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia i możliwościach oddziaływania na własne zdrowie.

Działanie 3.1.1

Podjęcie działań profilaktycznych na rzecz zapobiegania chorobom i niepełnosprawności.

Działanie 3.1.2

Promowanie i wyrobienie nawyku aktywnego wypoczynku niezależnie od wieku.

Działanie 3.1.3

Promowanie zdrowego stylu życia.

Mierniki/ wskaźniki

- Liczba i specyfika programów profilaktycznych
- Ilość i różnorodność form promocji zdrowego stylu życia.
- Liczba uczestników programów profilaktycznych

Cel operacyjny 3.2 – Poprawa funkcjonowania osób starszych, długotrwale chorych w środowisku lokalnym.

Działanie 3.2.1

Tworzenie infrastruktury prawno – instytucjonalnej sprzyjającej zaradności i samodzielności osób starszych i/lub ich opiekunów.

Działanie 3.2.2

Wspieranie zróżnicowanych form działań na rzecz integracji międzypokoleniowej , partycypacji społecznej, opieki i wsparcia najstarszego pokolenia.

Działanie 3.2.3

Wspieranie rozwoju instytucjonalnych form pomocy dla osób starszych i długotrwale chorych.

Działanie 3.2.4

Wspieranie rozwoju systemu środowiskowych form opieki nad osobami w wieku poprodukcyjnym.

Działanie 3.2.5

Wspomaganie rozbudowy w środowisku lokalnym usług wspomagających osoby długotrwale chore i starsze

Działanie 3.2.6

Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z osobami długotrwale chorymi, starszymi.

Działanie 3.2.7

Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz osób długotrwale chorych i starszych.

Mierniki/ wskaźniki

- Liczba instytucji działających na rzecz osób starszych, długotrwale chorych.
- Ilość i różnorodność programów skierowanych do osób starszych
- Liczba osób starszych korzystających ze wsparcia.
- Liczba osób długotrwale chorych korzystających ze wsparcia.
- Liczba środowiskowych form wsparcia osób starszych i długotrwale chorych.
- Liczba przeszkolonych osób pracujących na rzecz osób starszych i długotrwale chorych.

Cel operacyjny 3.3 – Wsparcie osób niepełnosprawnych na wszystkich etapach ich życia

Działanie 3.3.1

Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy niepełnosprawności.

Działanie 3.3.2

Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.

Działanie 3.3.3.

Stworzenie warunków do swobodnego dostępu osobom niepełnosprawnym do rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz edukacji.

Działanie 3.3.4

Stworzenie warunków osobom niepełnosprawnym do wykorzystania ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności.

Działanie 3.3.5

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalnego dla osób niepełnosprawnych od chwili narodzin.

Działanie 3.3.6

Stworzenie systemu wspierania aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Działanie 3.3.7

Zorganizowanie systemu działań opiekuńczych i terapeutycznych wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny.

Działanie 3.3.8

Zapobieganie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie wsparcia finansowego, pomocy psychologicznej, prawnej mieszkaniowej.

Działanie 3.3.9

Podniesienie standardu świadczonych usług przez instytucje , organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działanie 3.3.10

Realizacja programu naprawczego dla Domu Pomocy Społecznej „Leśny” w Zaskoczynie, w celu podniesienia standardu świadczonych usług.

Działanie 3.3.11

Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi.

Działanie 3.3.12

Wspomaganie rozbudowy usług wspomagających , transportowych, informacyjnych, znoszenie barier urbanistycznych .

Działanie 3.3.13

Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w celu wyrównywania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.

Działanie 3.3.14

Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz osób niepełnosprawnych.

Mierniki/ wskaźniki

- Liczba programów skierowanych do osób niepełnosprawnych
- Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem.
- Liczba i różnorodność instytucji działającej na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Liczba dzieci i młodzieży objętych systemem edukacyjnym
- Liczba osób niepełnosprawnych objętych rehabilitacją społeczną i zawodową.
- Ilość zlikwidowanych barier architektonicznych
- Liczba miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Liczba działań interdyscyplinarnych podjętych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Okres realizacji :

Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii.

Realizatorzy:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Gdańskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Gdańskiego

Poradnie Pedagogiczno – Psychologiczne

Placówki Oświatowe z terenu Powiatu Gdańskiego

Dom Pomocy Społecznej ”Leśny” w Zaskoczynie

Warsztaty Terapii Zajęciowej z terenu Powiatu Gdańskiego

Ośrodki Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawcze z terenu Powiatu Gdańskiego

Środowiskowe Domy Samopomocy z terenu Powiatu Gdańskiego

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Organizacje pozarządowe

Priorytet 4 - Ograniczanie zjawiska patologii społecznej i zapobieganie marginalizacji grup społecznych

Patologia społeczna, jest zjawiskiem społecznym związanym z zachowaniem się jednostek lub grup społecznych niezgodnym z powszechnie obowiązującymi normami i wartościami. Zjawisko to zatacza obecnie coraz szersze kręgi i obejmuje coraz młodsze osoby, a nawet dzieci. Staje się poważnym problemem społecznym, zwłaszcza w szkołach oraz wśród osób bezrobotnych. Szczególnie niepokojące zjawiska patologii społecznych to alkoholizm, narkomania oraz przestępczość, które z czasem decydują o społecznym wykluczeniu i marginalizacji znacznych grup osób.

Prowadzenie skutecznego systemu zapobiegania marginalizacji osób grup społecznych z obszaru zwiększonego ryzyka powoduje zmniejszenie osób wykluczonych z różnych form życia społecznego. Marginalizacja powoduje szereg negatywnych skutków społecznych między innymi zwiększenie się liczby osób bezdomnych i uzależnionych, zwiększenie liczby przestępstw, wzrost nakładów na pomoc społeczną. Osoby podlegające wykluczeniu społecznemu to osoby, które ” ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym” (Ustawa o zatrudnieniu socjalnym). Ważne jest aby działania w zakresie zapobiegania marginalizacji oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych były realizowane poprzez wspieranie dążeń do samodzielnego rozwiązywania problemów przez jednostki i zainteresowane grupy społeczne.

Cel strategiczny 4 - Wspieranie środowisk i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 4.1 – Ograniczenie zjawiska patologii społecznych

Działanie 4.1.1

Monitoring skali zjawiska patologii społecznych i ich skutków

Działanie 4.1.2

Wdrażanie programów profilaktycznych dla poszczególnych grup społecznych.

Działanie 4.1.3

Rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz infrastruktury leczniczej i terapeutycznej

Działanie 4.1.4

Szkolenie kadry pracującej z osobami dotkniętymi problemem patologii społecznych.

Mierniki/ wskaźniki

- Ilość i różnorodność analiz z zakresu patologii społecznych
- Ilość i specyfika opracowywanych i wdrażanych programów profilaktycznych
- Wykaz placówek realizujących programy profilaktyczne
- Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych
- Liczba i specyfika placówek specjalistycznych
- Liczba szkoleń przeznaczonych dla kadry pracującej z osobami
- Liczba przeszkolonych osób

Cel operacyjny 4.2 – Stworzenie systemu działań wspomagających osoby , rodziny z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie 4.2.1

Opracowanie i wdrażanie programów profilaktycznych dla poszczególnych grup społecznych.

Działanie 4.2.2

Tworzenie osobom ubogim, bezdomnym, opuszczającym zakłady karne warunków do zaspokajania własnych potrzeb i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Działanie 4.2.3

Rozwój różnorodnych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego, umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym

Działanie 4.2.4

Zorganizowanie systemu działań profilaktycznych, leczniczych i terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Działanie 4.2.5

Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz samoorganizacji i samopomocy na rzecz integracji społecznej.

Działanie 4.2.6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez tworzenie Centrów Integracji Społecznych .

Działanie 4.2.7

Inicjowanie projektów socjalnych jako metody pracy, skierowanej do osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Działanie 4.2.8

Zapewnienie równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie 4.2.9

Wspieranie instytucjonalnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Działanie 4.2.10

Wspierania inicjatyw, których celem jest kształcenie, szkolenie osób, organizacji i instytucji realizujących zadania na rzecz osób wykluczonych społecznie,

Działanie 4.2.11

Wspieranie i tworzenie warunków dla podejmowania współpracy, tworzenia partnerstw oraz możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy różnymi osobami, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz integracji społecznej.

Mierniki/ wskaźniki

- Liczba i różnorodność programów skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Liczba i różnorodność oferowanych form wsparcia
- Liczba osób objętych wsparciem
- Liczba działających grup samopomocowych
- Liczba instytucji świadczących pomoc zagrożonym wykluczeniem społecznym
- Liczba szkoleń skierowanych do osób realizujących zadania z zakresu integracji społecznej

Okres realizacji :

Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii.

Realizatorzy:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Gdańskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Gdańskiego

Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Gdańskiego

Powiatowa Komenda Policji

Poradnie Pedagogiczno – Psychologiczne

Placówki Oświatowe z terenu Powiatu Gdańskiego

Świetlice środowiskowe z terenu Powiatu Gdańskiego

Zainteresowane organizacje pozarządowe

Priorytet 5 - Współpraca instytucji publicznych z organizacjami społecznymi na rzecz rozwoju lokalnego.

Zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez wyspecjalizowane instytucje:

- na szczeblu powiatowym – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- na szczeblu gminnym – Ośrodki Pomocy Społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej organy administracji samorządowej mogą zlecać organizacjom pozarządowym i innym osobom prawnym zadania z tego zakresu.

Organizacje pozarządowe stanowią znakomitą bazę dla rozwoju lokalnych społeczności. Skupiają najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne mieszkańców danego środowiska. Idea współpracy władz publicznych z podmiotami prywatnymi (organizacjami społecznymi i przedsiębiorstwami) na zasadzie równości spotyka się z coraz większym zainteresowaniem osób i instytucji zajmujących się rozwojem regionu. Możliwość ubiegania się o środki finansowe na działalność sprawia, że organizacje pozarządowe mogą podejmować działania doraźne, ale też i długofalowe.

Organizacje pozarządowe odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidowaniu lokalnej społeczności, organizacyjnym wspieraniu władz lokalnych, ale także zwiększają szansę rozwoju lokalnego otoczenia.

Cel strategiczny 5 - Poprawa i rozszerzenie zakresu usług społecznych poprzez spójny system współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi .

Cel operacyjny 5.1 – Promowanie aktywności obywatelskiej w zakresie rozwoju sektora organizacji pozarządowych

Działanie 5.1.1

Wspieranie inicjatyw i paktów lokalnych działających na rzecz rozwoju Powiatu Gdańskiego.

Działanie 5.1.2

Wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych.

Działanie 5.1.3

Promocja i wsparcie wolontariatu , grup wsparcia i samopomocowy

Działanie 5.1.

Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej w sferze rozwoju lokalnego.

Działanie 5.1.

Poprawa i rozszerzenie zakresu usług społecznych poprzez zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców powiatu.

Mierniki/ wskaźniki:

- Liczba inicjatyw podjętych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwoju Powiatu Gdańskiego
- Liczba osób pracujących w ramach wolontariatu.
- Liczba działań podjętych na rzecz poprawy świadomości społecznej w zakresie rozwoju lokalnego
- Liczba i rodzaj usług społecznych realizowanych przez organizacje społeczne.

Cel operacyjny 5.2 - Zapewnienie tworzenia i funkcjonowania mechanizmów kompleksowego wsparcia inicjatyw obywatelskich.

Działanie 5.2.1

Stworzenie banku danych o organizacjach i instytucjach pomocowych

Działanie 5.2.2

Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Rady Organizacji Pozarządowych działających na terenie Powiatu Gdańskiego.

Działanie 5.2.3

Budowanie zaplecza konsultacyjnego, szkoleniowego i pomocy technicznej dla organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich

Działanie 5.2.

Inicjowanie i współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji pozarządowych (w sferze zadań publicznych, pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej, wymiany doświadczeń itp..)

Działanie 5.2.

Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań organizacji pozarządowych.

Mierniki/ wskaźniki:

- Liczba organizacji pozarządowych i instytucji pomocowych wpisanych do banku danych.
- Utworzenie Rady Organizacji Pozarządowych
- Liczba podjętych przez Radę Organizacji Pozarządowych inicjatyw.
- Liczba lokali przeznaczonych na działalność organizacji pozarządowych.
- Liczba szkoleń dla organizacji pozarządowych
- Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny 5.3 – Tworzenie warunków do rozwoju partnerstwa społecznego.

Działanie 5.3.1

Tworzenie partnerstwa międzysektorowego do realizacji celów wytyczanych przez strategię i programy w oparciu kompetencje i potencjał partnerów.

Działanie 5.3.2

Organizowanie wspólnych konferencji i spotkań na rzecz współpracy w ważnych dziedzinach życia społecznego.

Działanie 5.3.3

Podejmowanie działań w celu wypracowania sprawnego systemu przepływu informacji.

Działanie 5.3.4

Rozwój współpracy przy opracowywaniu, realizacji i promocji programów z zakresu spraw społecznych.

Działanie 5.3.5

Permanentne podnoszenie kwalifikacji przez kadre pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe .

Mierniki/ wskaźniki:

- Liczba podpisanych umów na rzecz partnerstwa międzysektorowego.
- Liczba zorganizowanych konferencji spotkań.
- Liczba osób biorących udział w konferencjach i spotkaniach.
- Ilość i specyfika działań podjętych dla lepszego przepływu informacji.
- Liczba programów międzyresortowych na rzecz społeczeństwa lokalnego.

- Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kadry pomocy społecznej i organizacji pozarządowych.
- Ilość osób biorących udział w szkoleniach.

Okres realizacji :

Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii.

Realizatorzy:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Gdańskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Gdańskiego

Zainteresowane organizacje pozarządowe

Zainteresowane placówki jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Gdańskiego

Kościół

7. Wdrażanie strategii, monitorowanie i ewaluacja strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gdańskiego obejmuje przedział czasowy od roku 2007 do 2013. Zważywszy na dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość jest to okres tym bardziej rozległy. Dlatego też założyć należy otwartość niniejszego dokumentu w sensie możliwości jego uzupełniania i modyfikacji na przestrzeni lat, jakie strategia obejmuje swym zasięgiem. W trakcie realizacji strategii niektóre działania mogą okazać się niemożliwymi do realizacji z powodów zewnętrznych, inne można będzie uzupełnić, bądź rozszerzyć ich zakres.

Zasady realizacji strategii

„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007 – 2013” ma na celu wytyczenie głównych kierunków zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej, jaką jest Powiat Gdański.

Koordynatorem wdrożenia niniejszej strategii będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim przy zachowaniu zasady, że za kształt i realizację powyższej Strategii odpowiadają władze Powiatu, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Strategia powinna być realizowana z wykorzystaniem następujących zasad:

Zasada pomocniczości

Powiat koncentrować ma swe wysiłki na tych zadaniach, których wykonania nie może przekazać innym podmiotom i, które muszą zostać wykonane przez sektor publiczny. Zadania wytyczone w strategii dotyczą pomocy mieszkańcom powiatu, ale w dużej mierze wykonane muszą zostać przy współpracy adresatów strategii z podmiotami publicznymi. Tam, gdzie jednostki społeczne będą w stanie poradzić sobie same ze swoimi problemami, instytucje publiczne ingerować nie będą.

Zasada solidaryzmu

Niektóre zadania i obowiązki muszą być rozłożone na wszystkich adresatów strategii. Dotyczy to głównie zadań z zakresu, pomocy osobom niepełnosprawnym, zapobieganiu dysfunkcjom rodziny. Zasada ta dotyczy również obszaru powiatu jaki zajmują poszczególni mieszkańcy powiatu.

Zasada zrównoważonego rozwoju

Rozwój społeczno – gospodarczy przy realizacji projektów o dłuższym czasowo zasięgu zachodzić musi przy zachowaniu równowagi pomiędzy elementami ekologicznymi, społecznymi i przestrzennymi. Stanowi to warunek niezbędny do podniesienia poziomu życia na terenie Powiatu, jak i funkcjonowania miejscowych instytucji.

Zasada rozwoju wielokierunkowego

W początkowym etapie wdrażania strategii realizowane powinny być działania, w których Powiat ma już pewne doświadczenie i są one łatwiejsze do wykonania. W kolejnym etapie wdrażane powinny być innowacyjne przedsięwzięcia.

Zasada równości szans do świadczenia usług publicznych

Zakłada się tu otwartość do świadczenia i usług publicznych. Adresaci programu liczyć mogą na wsparcie ze strony Powiatu, skoncentrowane głównie na uczestniczeniu w systemie świadczeń i usług publicznych .

Zasada orientacji na mieszkańców

Władze Powiatu, programując zadania, mają świadomość, że głównym podmiotem ich projektów są ludzie – społeczność lokalna Powiatu Gdańskiego, mająca swoje potrzeby, ambicje i umiejętności. Działania muszą być tak zaplanowane, by pobudzić ich aktywność.

Zasada współodpowiedzialności

Za kształt i realizację powyższej strategii odpowiadają wszyscy, tj. władza Powiatu, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Zasada partnerstwa publiczno – prywatnego

Zasada ta umożliwia łączenie wysiłków finansowych władz lokalnych z pomocą sektora prywatnego, co sprzyja płynności wprowadzanych działań, jak i tworzy dobre podłoże pod programowe konsorcja. Pozwala to na realizację własnych przedsięwzięć społecznych oraz inwestycyjnych.

Zasada ciągłości działania

Gwarantuje to trwałość, jak i efektywność rozwiązań systemowych służących minimalizowaniu źródeł bezpieczeństwa socjalnego.

Monitoring

Monitoring strategii rozwoju będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych mierników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami. Poprzez ustalenie zasad procesu monitoringu zapewniona zostanie bieżąca i etapowa kontrola realizacji strategii.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiągniętych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień.

Dodatkowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla lepszego pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Spoleczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

Na podstawie prowadzonego monitoringu Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie podlegała okresowej ocenie i weryfikacji.

Cechy programów i projektów

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty PCPR-u),

- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Integralną częścią niniejszej strategii jest Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004 – 2010, przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XVIII/85/04 Rady Powiatu z dnia 27.08.2004 oraz będzie Powiatowy Program Wspierania Dziecka i Rodziny na lata 2007 -2013.

Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gdańskim do roku 2013 jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych działań. Strategia wskazuje na pewne kierunki działania w sferze polityki społecznej, które mają służyć wspólnej misji jaką jest dążenie do zintegrowanego, solidnego i efektywnie działającego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Powiatu Gdańskiego.

Istotne znaczenie w realizacji strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Dlatego też czas realizacji strategii określa się do 2013 roku, aby nie tylko zrealizować cele, ale także wyzwolić pewną aktywność środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania ważnych dla powiatu problemów społecznych. Określony w ten sposób kształt strategii otwiera instytucjom niepublicznym wiele możliwości, nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom powiatu znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można jeszcze uwzględnić w dokumencie, wybrano te najpilniejsze i najważniejsze, a za kryterium wyboru przemawiały praktyczne możliwości realizacji działań, zorientowanych przede wszystkim na przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków problemów społecznych oraz aktywizację zaniedbanych środowisk, ze wskazaniem wybranych instrumentów realizacji i niektórych partnerów społecznych. W zależności od potrzeb społecznych, w przyszłości proces wdrażania i monitorowania strategii może zostać zmodyfikowany i usprawniony na korzyść mieszkańców naszego powiatu.

Opracowała – Beata Kowalczyk dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Pruszczu Gdańskim